СООТЕЧЕСТВЕННИКИ
RODACY
POLONIA
PISMO SYBERYJSKIE KONGRESU POLAKÓW W ROSJI
№ 1 (58) 2012 rok

Mamy 15 LAT!

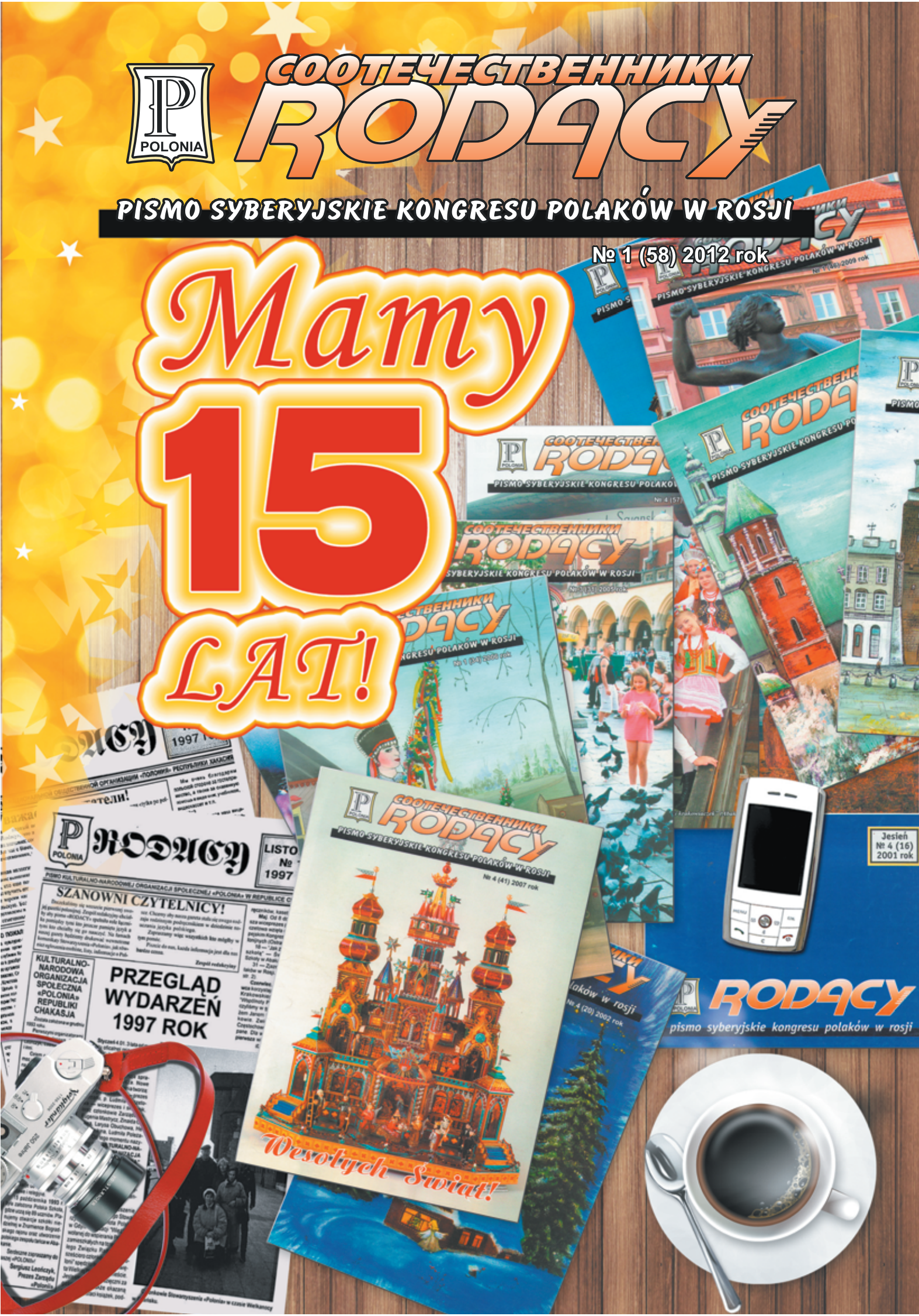

«RODACY» – Wydanie kulturalno-oświatowe.
Wydawcy: FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”, KNOO „Polonia” Republiki Chakasji, zespół twórczy.
Redaktor naczelna Ludmiła Poleżajewa, redaktor polski – Sergiusz Leończyk.
Skład i łamanie – Andrej Semionow.
Prenumerata – Lubow Rogożyńska i Swietłana Goriewa.
Gazeta **RODACY** została zarejestrowana przez Regionalny Organ Rejestracji i Kontroli Zachowania Prawodawstwa o Środkach Masowego Przekazu w Republice Chakasji nr X 00160 od 24 grudnia 1999 r.
Adres do korespondencji:
655019, Rosja, Abakan, skr. poczt.735;
Telefon: (390-2) 34-66-67;
Fax (390-2) 22-72-79;
E-mail: sergiuszleonczyk@wp.pl
www.rodacy.ru;
www.rodacynasyberii.pl
Wydane w drukarni «Żurnalist».
Nakład 1000 egz. Kwartalnik ukazuje się w 2 językach od 1997 r. Kolportaż bezpłatny.

RODACY (СООТЕЧЕСТВЕННИКИ)
Культурно-просветительское издание.
Издается с 1997 года.
Учредители: Культурно-национальная общественная организация „Полония” Республики Хакасия, Федеральная польская национально-культурная автономия „Конгресс поляков в России”, творческий коллектив.
Гл. редактор – Людмила Полежаева, польский редактор – Сергей Леончик, верстка и дизайн – Андрей Семионов, распространение – Любовь Рогожинская и Светлана Горева.
Газета “RODACY“ (СООТЕЧЕСТВЕННИКИ) зарегистрирована Региональным управлением регистрации и контроля за соблюдением законодательства о СМИ в Республике Хакасия.
№ X 00160 24 декабря 1999 г.
Адрес для корреспонденции:
655019, Россия, Абакан, а/я 735;
Телефон: (3902) 34-66-67;
Факс (3902) 22-72-79;
E-mail: sergiuszleonczyk@wp.pl
www.rodacy.ru;
www.rodacynasyberii.pl
Подписано в печать:
по графику – 10.12.2012 г.
фактически – 10.12.2012 г.

Отпечатано в типографии „Журналист”, 655017, г. Абакан, ул. Советская, 71, тел. (3902) 22-43-38

Тираж 1000 экземпляров.
Выходит раз в квартал на польском и русском языках.
Распространяется бесплатно.

Wydanie zostało sfinansowane ze środków otrzymanych od Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
Издание профинансировано из средств Министерства иностранных дел Республики Польша

Konferencja o Mazurach na Syberii odbyła się w Olsztynie

◆

В Ольштыне прошла конференция о мазурах в Сибири

Szczegóły w numerze
Подробности в номере

V Zjazd FPNKA „KONGRES POLAKÓW W ROSJI”

◈

На V съезде ФПНКА „Конгресс Поляков в России”

стр. 4-5

Содержание * Spis treści

Новости 4, 5
V Zjazd FPNKA „KONGRES POLAKÓW W ROSJI” 4-5
Центру польской культуры и просвещения Республики Башкортостан – 15 лет (Уфа) 6-8
“Drogami Pamięci” / Z Polski – z miłością! (Оренбург) 8-9
Поздравления Маршала Сената РП.....10
Историко-краеведческая экспедиция в Акбулакский район Оренбуржья 10
Marsz, marsz Polonia… (Калининградская область) 11
Drugi międzynarodowy Festiwal „Dni Polski na Syberii” – Barnauł 2012.....12-13
Muzyka nas łączy… (Екатеринбург).....14-15
Памяти поляков, которые ... (Архангельская область) 16
Dni wiedzy o Polsce na Syberii 17
Поляки в истории и культуре Урала (Пермь) 18-19
Генеральный консул познакомился с «Наджеей» (Улан-Удэ).....20
Варшава, ulica Mandelsztama.....20
Делегация Польши на Алтае (Барнаул) 21
Международный конкурс „А. Мицкевич и А. Пушкин”.....22
Mazurzy na Syberii.....23
День польской культуры в Минусинске.....24
Wielka Stopa na Zamku w Tykocinie. Miejsca święte i przeklęte.....25
Вроцлав, ты незабываем! (Абакан-Варшава-Вроцлав) 26-27
Znaki pamięci o Sybirakach z XIX i XX wieku w Polsce i w Rosji.....28
«Сибирский Краковяк» в Варшаве.....29
Дни польской культуры в Хакасии (Абакан).....30

DRODZY CZYTELNICY!

W tym roku nasze czasopismo ukazało się tylko jeden raz. Ten numer został przygotowany na przełomie listopada i grudnia 2012 roku. Związane to jest przede wszystkim ze zmianą dofinansowania wszystkich przedsięwzięć polonijnych od roku 2012. Przez prawie 20 lat organizacje polonijne, czasopisma i gazety które ukazują się w środowiskach polonijnych, były dofinansowane przez Senat RP. Dzięki tym dotacjom w ciągu ostatnich 15 lat ukazywało się również nasze pismo „Rodacy”. Wiedzieliśmy od samego początku, że władze rosyjskie nie udzielą nam stosownego wsparcia w tym przedsięwzięciu i liczyliśmy na pomoc naszej Macierzy, bowiem nasz cel – to rozpowszechnianie języka polskiego w formie pisemnej na dalekich bezkresach Rosji i Syberii. W ciągu tych 15 lat na naszych łamach po raz pierwszy napisali swoje artykuły, wiersze i opracowania naukowe w języku polskim autorzy z różnych miast – z Jekaterynburga, Orenburga, Tiumenia, Krasnojarska, Tomska, Barnaułu i Abakanu. Nasze pismo, które rozpoczynało swoje „życie” z 4 stron formatu A4 wyrosło na kolorowy 32 stronicowy kwartalnik i to również dzięki Wam – drodzy czytelnicy z Rosji i Polski. Od samego początku ukazuje się również wersja internetowa na stronnie www.rodacy.ru oraz od 2010 r. dzięki wsparciu Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” oraz Stowarzyszenia „Edukacja i nauka” powstał portal internetowy www.rodacynasyberii.pl

Dzięki tym stronom „Rodaków” czytają na całym świecie, tam gdzie mieszka Polonia. Ale również ważną formą wydania jest tzw. „wersja papierowa”, pismo dociera do swych czytelników drogą pocztową na terenie całej Rosji – od Władywostoku do Kaliningradu.

Po załamaniu dofinansowania naszego pisma od razu swoją pomoc zaproponowali nasi partnerzy – organizacje pozarządowe w Polsce – Związek Sybiraków III RP we Wrocławiu oraz Fundacja Kultury Polskiej w Warszawie.

Natomiast nie oczekiwaliśmy zupełnie na Waszą żywą reakcję, drodzy czytelnicy! Część z listów czytelników w tej sprawie opublikowaliśmy na naszej stronie internetowej.

Szczególnie chciałbym podziękować redaktorce programu „Pomost” w „Radio Wnet” Zofii Wojciechowskiej. Od marca tego roku trwały interwencje autorki audycji u parlamentarzystów, m.in. u posła Adama Kwiatkowskiego z PiS (członka sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą). Poseł złożył interpelację w tej sprawie do Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej pani Ewy Kopacz. W rezultacie małej burzy, jaką Program Pomost wzniecił w biurokratycznej szklance wody, ministerstwo w końcu przyznało dotację na jeden numer naszego kwartalnika. Przynajmniej na ten rok byt „Rodaków” jest pewny.

Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia i Nowego 2013 roku!

W imieniu Rady redakcyjnej syberyjskiego pisma FPNKA Kongres Polaków w Rosji –RODACY życzymy Państwu Wesołych, Pogodnych Świąt.

W imieniu Rady redakcyjnej
Redaktor dr Sergiusz LEOŃCZYK

НОВОСТИ

RUCH GRANICZNY

Prezydent Komorowski ratyfikował 21 czerwca umowę o małym ruchu granicznym między Polską a Rosją. Odpowiednie porozumienie międzyrządowe zostało podpisane w Moskwie 14 grudnia zeszłego roku przez ministrów Radosława Sikorskiego i Siergieja Ławrowa. Szef rosyjskiej dyplomacji mówił wówczas, że „umowa otwiera przed mieszkańcami Kaliningradu i Polakami szerokie możliwości kontaktów biznesowych, turystyki i zwykłych kontaktów międzyludzkich”.

Porozumienie określa warunki przekraczania granicy w ramach małego ruchu granicznego, zasady i czas pobytu w strefie przygranicznej, wysokość opłat za wydanie zezwolenia, a także sankcje stosowane wobec osób naruszających zasady małego ruchu granicznego.

Umową objęto cały obwód kaliningradzki, zaś po stronie polskiej powiaty województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, w tym Trójmiasto, Olsztyn i Elbląg. Zezwolenie, którego koszt wyniesie 20 euro, będzie wydawane mieszkańcom strefy przygranicznej, a uprawniać będzie do wielokrotnego wjazdu, wyjazdu oraz przebywania na jej terenie.

W maju ustawę o ratyfikacji porozumienia uchwaliła Duma Państwowa, zaś w połowie czerwca podpisał ją prezydent Władimir Putin. Umowa wejdzie w życie trzydziestego dnia od daty otrzymania drogą dyplomatyczną ostatniego pisemnego zawiadomienia o zakończeniu zarówno przez stronę rosyjską, jak i polską, procedur wewnętrznych niezbędnych dla jej wejścia w życie, czyli najprawdopodobniej jeszcze w te wakacje.

Po ratyfikowaniu polsko-rosyjskiego porozumienia sprawą otwartą pozostaje ruch na granicy polsko-białoruskiej. Władze białoruskie nie spieszą się z akceptacją dokumentów, które przez Polskę zostały ratyfikowane już jesienią 2010 r. W lutym b.r. mały ruch graniczny ruszył na granicy Łotwy i Białorusi, objął Witebszczyznę i część Łatgalii.

(PAP)

ФРЕСКИ ИЗ ЛЮБЛИНА В НОВГОРОДЕ

У новгородцев в конце апреля 2012 г. появилась возможность увидеть восьмое чудо света. Именно так журнал “National Geographic” назвал фрески часовни Святой Троицы в Люблине (Польша). В здании присутственных мест Новгородского музея-заповедника открылась выставка фресок “Там, где Восток встречается с Западом”.

(Новгородское областное телевидение)

V ZJAZD FPNKA „KONGRES POLAKÓW W ROSJI”

4. 11. 2012 r., m. MOSKWA

Delegaci V Zjazdu FPNKA „Kongres Polaków w Rosji” przybyli do stolicy Rosji Moskwy jeszcze w dniu 3 listopada, gdzie od godzin popołudniowych w gościnnych ścianach Kurii rzymskokatolickiej przy Katedrze moskiewskiej rozpoczęły się najpierw spotkania z przedstawicielami Konsulatu RP w Moskwie, a później odbyła się robocza narada Prezesów polonijnych i poszczególnych Komisji „Kongresu Polaków w Rosji”.

Dzień zjazdowy 4 listopada rozpoczął się Mszą Świętą w katedrze pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny.

Rozpoczęcie Zjazdu odbyło się tuż obok Katedry – w Sali kurii od powitalnego słowa Prezes FPNKA: Kongres Polaków w Rosji” p. Haliny Subotowicz-Romanow.

Dalej mowy powitalne wygłosili goście: Ambasador RP w FR Wojciech Zajączkowski, który przeczytał list od Wice Ministra MSZ RP Janusza Cioska. Dyrektor Departamentu Polonii MSZ RP Regina Jurkowska, Poseł Wice Marszaałek Sejmu RP Franciszek Stefaniuk. Senator, przewodniczący Komisjo ds. emigracji Senatu RP Marek Konopka (na zdjęciu nr 3 na 3 str.) wręczył w imieniu Marszałka Senatu RP Bogdana Borusewicza orzeł Senatu RP na ręce Prezes Haliny Subotowicz-Romanowej. Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Longin Komołowski w swoim obszernym wystąpieniu powiedział, że zmiany finansowania organizacji polonijnych w tym roku oraz przekazanie środków z Senatu RP do MSZ RP oznaczają, że „pieniądze są w jednych rękach” i to są „zmiany na lepsze”, bo „w jedności siła, a to jest ważne w waszych warunkach, bo Polonia rosyjska jest rozrzucona w największym na świecie kraju”. Jako przykład jedności Prezes Komołowski przywołał Polaków na Litwie, którzy mają swoich posłów nie tylko w samorządach, ale również w parlamencie litewskim i europejskim. Delegatów i gości również przywitał Konsul Kierownik Wydziału Konsularnego RP w Moskwie Grzegorz Stykowski.

Ze strony rosyjskiej delegatów przywitali: Radca Departamentu Polityki Narodowościowej Rządu m. Moskwy Wagran Sarkisowicz Karapietian oraz Przedstawicielka Ministerstwa Polityki Regionalnej FR Nata Timczenko, która przeczytała list powitalny od Dyrektora Departamentu rozwoju regionalnego A.W. Żurawskiego.

Oddzielnie zostały odczytane listy powitalne od A.P. Troszyna – Rada Federacji Zebrania Federalnego (przeczytał S. Fiel) oraz od G. F. Sarafalijewa – Duma Państwowa FR (przeczytała L. Szyszko).

Po zakończeniu części oficjalnej i wspólnym zdjęciu delegatów i gości Zjazdu rozpoczęły się narady Zjazdu. W Zjeździe z mandatami wzięło udział 54 delegatów od Pietropawłowska-Kamczackiego do Kaliningradu. Po sprawozdaniu Komisji Mandatowej (prezes Sergiusz Fiel) odbyły się wybory Prezydium i przewodniczącego zjazdu. Przewodniczącym został wybrany Mirosław Tosta, członkowie prezydium – Jan Jankowski i Sergiusz Fiel.

Komisja skrutacyjna: Maria Starcewa i Marina Łukas.

Komisja wnioskowa – Stanisław Dumin i Sergiusz Leończyk.

Ważnym punktem Zjazdu stało się uroczyste przyjęcie nowych członków do FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”. Sergiusz Fiel przeczytał listę przyjętych na wcześniej prowadzonym zebraniu – organizacje polonijne w Czelabińsku, Pietropawłowsku-Kamczackim, Wołogdzie, Sankt Petersburgu (Stowarzyszenie „Polonia”) i Wielkim Nowogrodzie. Na razie nie spełnia wymogów formalnych (dotyczy to zapisu w statucie) organizacja w Niżnym Nowogrodzie, w związku z czym nie została ta organizacja wpisana na listę przyjętych.

Zjazd jednogłośnie przyjął powyższe organizacje w skład FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”.

Następnym punktem finalizującym 5-letnią działalność „Kongresu Polaków w Rosji” było sprawozdanie z działalności w roku 2008-2012 Prezesa H.Subotowicz-Romanowej.

Sprawozdanie zostało przyjęte przez delegatów Zjazdu jednogłośnie

Po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej, które wygłosiła Aleksandra Guziejewa zostało udzielone absolutorium ustępującym władzom FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”.

Ważnym punktem V Zjazdu stało się również wprowadzenie zmian do Statutu FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”. Zmiany te dotyczyły przede wszystkim nazwy, zgodnie ze zmienioną Ustawą o organizacjach pozarządowych, każda Autonomia narodowościowa musi posiadać na początku swojej nazwy określenie w języku rosyjskim „Organizacja społeczna”, więc pełna nazwa „Kongresu” musi brzmieć jako „Organizacja społeczna Federalna Polska Narodowo-Kulturalna Autonomia Kongres Polaków w Rosji”.

Dokładnie kwadrans po południu odbyły się wybory władz. W jawnych i bezalternatywnych wyborach jednogłośnie delegaci przegłosowali na pełniącą obowiązki Prezesa od roku 1993 Halinę Subotowicz-Romanow. Zgodnie ze Statutem Halina Subotowicz-Romanow wyznaczyła sobie następujących Wice-Prezesów: Jan Jankowski (Saratow), Sergiusz Fiel (Tiumeń), Mirosław Tosta (Moskwa), Marina Łukas (Jekatierinburg).

Później delegaci zaproponowali kandydatury do Prezydium i wybrali Prezydium w składzie – Czesław Błasik (Sankt Petersburg), Stanisław Dumin (Moskwa), Stanisława Afanasjewa (Smoleńsk), Maria Iwanowa (Ułan Ude), Aleksander Sielicki (Krasnodar), Maria Starcewa (Perm), Wanda Seliwanowska (Orenburg), Aleksandra Guziejewa (Tomsk).

Po przerwie obiadowej została wybrana komisja rewizyjna – Irena Degojewa (Żeleznowodsk), Mirena Kopyłowa (Briańsk), Marina Sadykowa (Ufa).

Następnie głos zabrała Prezes z OrenburgaWanda Seliwanowska, która przeczytała list od Autorów filmu „Drogami pamięci” skierowany do delegatów V Zjazdu.

Po słowie Wandy Seliwanowskiej rozpoczęły się krótkie prezentacje działalności poszczególnych Komisji roboczych „Kongresu Polaków w Rosji” oraz ogłoszenie planów działalności tych Komisji na następną kadencję.

O komisji współpracy z Kościołem mówił jej przewodniczący Stanisław Dumin. Głos również zabrała Stanisława Afanasjewa, która nagłośniła sprawę zwrotu zabytkowego kościoła w Smoleńsku.

Prezes Komisji Kulturalnej Jan Jankowski zaproponował prowadzenie komisji Wandzie Seliwanowskiej. Natomiast Lilia Szyszko mówiła o osiągnięciach działalności komisji oświatowej oraz o możliwe rozszerzenie na całą Rosję imprez o charakterze oświatowym. Dobrym przykładem jest popularne w większości organizacji Dyktando dla uczczenia pamięci Krystyny Bochenek.

Sergiusz Leończyk, prezes komisji propagandowej mówił o trudnościach z wydawaniem polonijnych gazet i czasopism w roku 2012, o zmianach priorytetów MSZ wobec Polonii w Rosji i braku wsparcia w tych priorytetach środków masowego przekazu właśnie w Rosji.

Prezes Związku Polaków z Kaliningradu Helena Rogaczykowa powiedziała o trudnej współpracy z Konsulatem w Kaliningradzie i o tym jak organizacja sama szuka funduszy, korzystając z przygranicznego położenia obwodu kaliningradzkiego. Prezes Rogaczykowa zaproponowała delegatom wspólną inicjatywę, którą jest chór „Polonia Rosji śpiewa”.

Z ciekawą propozycją do delegatów zwrócił się Leon Chrul z Sankt Petersburga. On zaproponował powołanie Komisji sportowo-turystycznej w składzie FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”.

Dalej Stanisław Dumin przeczytał ostateczny projekt wniosków, uchwał, podziękowań do Senatu RP, Sejmu RP, Ambasady RP w FR, Konsulatów RP w FR oraz do Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Fundacji „Semper Polonia”. Po przegłosowaniu wniosków i uchwał nastąpiła uroczysta chwila wręczenia dyplomów dla każdej organizacji zrzeszonej w FPNKA „Kongres Polaków w Rosji” oraz podziękowań dla księży.

Delegaci jeszcze raz na prośbę Leona Chrula wrócili do sprawy nowej komisji w składzie „Kongresu” przegłosowali jednogłośnie powołanie nowej komisji sportowo-turystycznej, skład której i powoła Leon Chrul.

Na zakończenie prac Zjazdu Pani prezes H. Subotowicz-Romanowa poinformowała o konkursie „ZNAKI PAMIĘCI O SYBIRAKACH Z XIX i XX WIEKU W POLSCE I W ROSJI” wspólnie z Muzeum Niepodległości w Warszawie na rok 2012-2013 (inf. na stronie Kongresu).

O godzinie 17-08 nastąpiło zakończenie obrad V Zjazdu FPNKA „Kongres Polaków w Rosji”.

O godzinie 18-30 delegatów i gości Zjazdu na uroczystej kolacji w Sali przyjęć Ambasady RP przywitał Pan Ambasador Wojciech Zajączkowski.

Red.

Zdjęcia w tekście Anatol Mielnikow-Czajkowski.

НОВОСТИ

МИНИСТРЫ КУЛЬТУРЫ ОБСУДИЛИ ПРОГРАММУ СОТРУДНИЧЕСТВА

Министр культуры РФ Александр Авдеев и министр культуры и национального наследия Польши Богдан Здроевский считают целесообразным в 2015 году провести перекрестные годы культуры двух стран. «Надо прорабатывать тему перекрестных годов и делать главам наших государств предложения о том, когда и как лучше их провести», – сказал журналистам Авдеев.

Со своей стороны, Здроевский уточнил, что культурные ведомства готовят документ о сотрудничестве на 2013-2015 годы с указанием 2015 года как самого важного – Года польской культуры в России и Года российской культуры в Польше.

Газета.Ru 22.02.2012

USA: MEDAL WOLNOŚCI DLA JANA KARSKIEGO

Jan Karski został pośmiertnie uhonorowany przez prezydenta Baracka Obama Medalem Wolności – najwyższym cywilnym odznaczeniem nadawanym w Stanach Zjednoczonych.

Prezydent ogłosił swoją decyzję podczas uroczystości w poniedziałek w Muzeum Holocaustu.

Zebrani w muzeum uczestnicy ceremonii z okazji Dnia Holocaustu powitali przyznanie Karskiemu medalu burzliwymi oklaskami.

Medal Wolności przyznawany jest wybitnym osobistościom życia społecznego, politycznego i artystycznego. Uhonorowani nim zostali m.in. Jan Paweł II, Lech Wałęsa, Nelson Mandela, Matka Teresa z Kalkuty, Jan Nowak Jeziorański, Artur Rubinstein.

Jan Karski, legendarny emisariusz Polskiego Państwa Podziemnego, który jako pierwszy przekazał na Zachód osobistą relację o zagładzie Żydów w okupowanej przez hitlerowców Polsce, zmarł w 2000 r.

Nowy Dziennik

112-ЛЕТНИЙ ЛЕЙТЕНАНТ СТАЛ КАПИТАНОМ

Польское правительство решило повысить в воинском звании 112-летнего ветерана Первой и Второй мировых войн Йозефа Ковальского – ему, армейскому лейтенанту с большим стажем, присвоено звание капитана. Об этом ветерану лично сообщил министр обороны Польши Томаш Сиемоняк, посетивший Ковальского в доме для престарелых в городе Турск на западе страны. Ковальский родился 2 февраля 1900 года на юге страны.

(Радио Свобода)

УФА

ЦЕНТРУ ПОЛЬСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Польский культурно-просветительский центр Республики Башкортостан (ныне – Центр Польской культуры и просвещения «Возрождение» РБ) был создан в 1997 году. За годы своего существования Польский центр стал заметным явлением в общественной жизни этой республики.

У истоков организации Центра стояли известные и признанные специалисты, настоящие энтузиасты своего дела: В.В. Латыпова, В.А. Стрижевский, В.Л. Ибрагимова, Ю.П. Чумакова, Л.М. Васильев, Е. К. Карпова, В. Г. Ихсанова, Е. Г. Гельвановская, Р. В. Островская, Е. К. Быкова и многие другие. Успешная работа уфимских полонистов отмечена правительственными наградами России, Башкортостана, почетными грамотами и дипломами министерств, ведомств, общественных структур. В.Л. Ибрагимова была награждена медалью Министерства народного образования Республики Польша.

Отметим некоторые из условий, способствующих динамичному развитию полонийного движения в республике:

1. Наличие польской диаспоры и сохранение её представителями национально-исторической памяти. Исследователю этой проблемы, кандидату исторических наук В. В. Латыповой удалось выявить на Южном Урале несколько сотен поляков, которые ещё считают себя таковыми. В их семьях сохранились документы, фотографии, семейные предания, предметы быта, домашнего обихода, народно-прикладного искусства, книги, картины, а старшие представители этих семей сохранили даже язык.

2. Культурно-историческая память местного населения о представителях различных волн ссылок поляков в этот регион, которые принесли сюда черты западной культуры, способствуя просвещению местного населения, расширению его культурного кругозора, воспитанию уважения, понимания и толерантности по отношению к непривычным культурным проявлениям, к другим народам.

3. Возможность для изучения польского языка, а также сложившиеся традиции его преподавания (в тесной взаимосвязи с культурологическим аспектом), которые будут описаны далее в статье.

Сегодня в кругу задач Центра значится удовлетворение культурных потребностей проживающих здесь поляков и людей, имеющих польские корни; расширение и углубление знания польского языка и культуры; сохранение и возрождение польского фольклора, народно-прикладного искусства и промыслов; создание польских творческих коллективов; организация просветительской и издательской деятельности, краеведческого движения; развитие связей между Башкортостаном и Польшей в области культуры, образования, науки, туризма.

Огромную и всестороннюю поддержку все это время нам оказывает руководство Республики Башкортостан: правительство Республики Башкортостан, министерства культуры и образования РБ, Дом Дружбы народов РБ, администрации городского округа г. Уфа и Уфимского района, Посольство Республики Польша в Российской Федерации, Конгресс поляков России, а также многие другие министерства, ведомства, высшие и средне-специальные учебные заведения, музеи и библиотеки.

Работа Центра строится по следующим направлениям: изыскательская и научно-исследовательская работа; издательская и просветительская деятельность; культурно-массовая работа.

В рамках реализации первого направления ведется широкое изучение полонии Башкортостана; выявление в республике памятных мест, связанных с пребыванием и деятельностью именитых поляков; исследование культурного наследия и традиций поляков в Башкортостане; организация научных конференций, «круглых столов» по проблемам развития полоники в РБ. На протяжении всего периода существования Центра успешно формируется польская библиотека, насчитывающая на данный момент около 4000 книг, среди которых – энциклопедии, словари, учебники, польская периодика и художественная литература. Пополнение фондов библиотеки осуществляется при поддержке Посольства Польши в РФ, фондов «Semper Polonia» и «Wspólnota Polska», издательств Польши и частных дарителей.

На основе научных исследований В.В. Латыповой разработан маршрут экскурсии по памятным местам Уфы, связанным с жизнью и деятельностью поляков, и создана выставка «Башкортостан в судьбах поляков». В 2011 году в поселке Октябрьский Уфимского района РБ открыты два мемориальных знака: в память о существовании здесь до недавнего времени польской деревни Вольдзики (с 1899 года до 70-х годов XX века) и на месте бывшего католического кладбища, на котором похоронены первые жители этой деревни.

В контексте второго направления разрабатывается и издается методическая и учебная литература, учебные пособия по польскому языку, литературе, вопросам истории, географии и культуры; организуется пропаганда деятельности Центра в средствах массовой информации, ведется подготовка радио- и телепередач; проводятся встречи с польскими делегациями; осуществляется сотрудничество с аналогичными организациями в различных регионах России. Особое место в рамках издательской работы занимает подготовка и выпуск поэтических сборников. В настоящее время вышли в свет сборники «Прелюдия: с русского – на польский», «Польские звезды», «Польское слово», «Диалог славянских поэтов», «От слова – к дружбе».

Уникальную возможность поделиться своим опытом работы, узнать о деятельности других полонийных организаций предоставляет журнал «Соотечественники», издаваемый в Абакане. Почти в каждом номере этого издания публикуются материалы о работе и достижениях полонистов нашей республики. В 2010 году состоялась презентации книги

КУЛЬТУРЫ И ПРОСВЕЩЕНИЯ БАШКОРТОСТАН – 15 ЛЕТ

В. В. Латыповой «Поляки на Южном Урале. Очерки историко-культурного наследия», содержащей материалы многолетнего исследования истории заселения поляками Южного Урала в разные века, причин и этапов формирования польской диаспоры, вклада поляков в культурное и общественное развитие края; в 2011 году издано продолжение этой книги «Поляки на Южном Урале (вторая половина XIX-XX век). Добровольная миграция».

По третьему направлению проводятся польские фольклорные праздники, литературно-музыкальные гостиные и концерты, посвященные знаменательным датам польского историко-культурного календаря; создаются польские народные костюмы и изделия декоративно-прикладного искусства. Традиционно ярко и красочно празднуется День св. Миколая, Рождество Христово, Запусты, Мажанна и Гаик Зеленый (проводы зимы и встреча весны), Дожинки (праздник урожая), Пасха и т.д.

Большим достижением Центра стало проведение с 1997 года при поддержке Министерства культуры РБ Дней польской культуры. С каждым годом программа Дней польской культуры становится разнообразнее, наши связи с Польшей крепнут, к деятельности Центра привлекается все больше людей. С 2010 года благодаря инициативе С. В. Леончика, заместителя председателя Конгресса поляков России, Дни культуры посещают делегации из г. Олецко Варминско-Мазурского воеводства Республики Польша, с администрацией которого у Центра налажено сотрудничество в области культуры и образования. В 2011 году Дни польской культуры проходили при поддержке Гранта Президента Республики Башкортостан, предоставляемого деятелям культуры и искусства.

В разные годы в рамках Дней польской культуры проводились такие значимые мероприятия, как научная конференция «Историко-культурные связи России и Польши», «Памяти Шопена. Польская культура: история и современность», «Польско-российско-башкирские культурные связи: прошлое и современность», «Полоника в Башкортостане: опыт, проблемы, перспективы». Отметим также визиты представителей Посольства Польши в России, открытие постоянно действующей музейной экспозиции «Частичка Польши в Башкортостане», которая сейчас работает в детской библиотеке №17, презентации литературных выставок «Для ободрения сердец» о творчестве Г. Сенкевича и «Мицкевич и Пушкин – поэты двух народов», краеведческие чтения «Башкортостан в судьбах поляков», «Из истории польских родов Башкортостана»,

творческие встречи с потомками поляков, проживавших в польской деревне Вольдзики в Уфимском районе, и много других значимых мероприятий.

Традиционными стали поездки детей и активных деятелей башкирской полонии в Польшу. Дети отдыхают в летних культурно-оздоровительных лагерях, а полонисты совершенствуют свой профессиональный уровень на курсах повышения квалификации в различных городах Польши, знакомятся с её культурной жизнью. К этой стороне деятельности Центра привлекаются и студенты: они ежегодно участвуют в работе летней школы польского языка и культуры в Санкт-Петербурге, а активные представители полонийной молодежи республики посещают Международные встречи с харцерами в Оренбурге. В 2011 году Айгуль Сабитова, студентка института филологического образования и межкультурных коммуникаций БГПУ им. М. Акмуллы, руководитель молодежной секции Центра, приняла участие в работе молодёжной Школы лидеров, которая состоялась в Геленджике. Такие поездки помогают совершенствовать навыки владения польским языком, способствуют знакомству с историей и культурой Польши воочию.

Отдельно нужно сказать об изучении в республике польского языка и культуры.

Одним из первых очагов изучения польского языка и культуры является уфимская средняя школа № 32, учащиеся которой в 1955-56 годах вели активную переписку со своими сверстниками – учащимися одного из гданьских лицеев. Руководил этой работой замечательный педагог-словесник, учитель русского языка и литературы А.В. Туринге (к сожалению, ныне покойный). В эти годы шел активный обмен книгами, альбомами, фотографиями, открытками. Школьники сами переводили на русский язык полученные материалы, тем самым, приобщаясь не только к жизни и культуре братского народа, но и к его языку – как оказалось, очень близкому и понятному. Разучивались стихи, песни, проводились различные культурные мероприятия.

С 1959 года польский язык изучается на филологическом факультете Башкирского государственного университета: сначала в лингвистическом кружке, потом факультативно, а затем и в соответствии с учебным планом специальности «русский язык и литература». Создателем и хранителем университетской полонистики (и – шире – славистики) является Заслуженный деятель науки РБ, Почетный академик АН РБ доктор филологических наук профессор Л. М. Васильев, воспитавший большинство полонистов нашей республики. Ныне польский язык и культура изучаются также в Нефтекамском филиале Башкирского государственного университета, в Башкирском государственном педагогическом университете им. М. Акмуллы (в форме кружка), в Бирском филиале Башкирского государственного университета (также в форме кружка).

С 1999 года в Уфе работает Национальная польская воскресная школа имени А. Пенькевича. Ныне школа располагается в лицее № 21 Кировского района г. Уфы. Образовательный процесс здесь строится на принципах межкультурного воспитания. Большое внимание уделяется воспитанию у детей духовно-нравственной культуры, патриотизма, гражданских чувств, толерантности, широты видения и понимания мира.

В расписании – много предметов: польский язык и литература, история, музыка, танцы, география Польши и польская кухня, фольклор, народно-прикладное искусство, польские народные игры, польский этикет. ▶

ЦЕНТРУ ПОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ И ПРОСВЕЩЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН – 15 ЛЕТ

Среди учителей школы – доктора и кандидаты наук, учителя высшей и первой категории. Удачно вписались в коллектив и молодые специалисты, которым созданы все условия для профессионального, личностного и творческого роста. В 2006 году ученица Польской воскресной школы Мария Белиевская поступила в Варшавскую педагогическую академию, а в 2008 году начала учиться в Варшавской академии туризма и иностранных языков воспитанница школы Елена Отвиновская. Кстати, упомянутые студентки в 2008 году стали обладателями Карты Поляка.

Польский язык также изучается в форме факультатива в лицее № 21.

Еще одним шагом в изучении польского языка и культуры стало наше сотрудничество с Полонийным учительским центром г. Люблина. В 2007 году Центр при содействии Консульского отдела Посольства Республики Польша в Российской Федерации впервые провёл методические курсы для учителей польского языка и танцев. В 2009 году курсы прошли уже в третий раз. За этот период в Уфе побывали замечательные специалисты из Люблина – М. Врублевска, Г. Вишневска, М. Малыска, Л. Генца, Я. Шпунар. Благодаря курсам учителями польского языка и полонистами республики были освоены новые методики преподавания польского языка, изучен ряд польских народных обрядов и песен, поставлены польские танцы. Все полученные знания находят широкое практическое применение на уроках, занятиях и в массовых мероприятиях.

В 2011 году в Уфе среди учащихся НПВШ им. А. Пенькевича, студентов Нефтекамского филиала БашГУ, Бирской социально-педагогической академии впервые был проведен Большой польский диктант. Данное мероприятие посвящалось памяти Кристины Бохенек, вице-маршала Сената Республики Польша, погибшей в 2010 году в авиакатастрофе под Смоленском.

Безусловно, каждое из названных мероприятий и вся деятельность ЦПКП РБ служит сближению народов и культур, интеграции их в единую общечеловеческую культуру, одновременно способствуя возрождению и сохранению уникальных и бесценных традиций польской культуры.

Марина САДЫКОВА (ЛИСОВСКАЯ),
председатель ЦПКП РБ
Венера ИБРАГИМОВА,
профессор, член правления ЦПКП РБ

На снимках: ***1)*** *Республиканский Большой польский диктант памяти Пани Кристины Бохенэк. Заседание жюри – Венера Галимьянова, Венера Ибрагимова, Юлия Королева, 2011 г.* ***2)*** *Педагоги Руфина Кашина-Костюкевич и Надежда Широких и учащиеся Национальной польской воскресной школы им. А. Пенькевича.* ***3)*** *Празднование Пасхи в Польском Центре. Любовь Карловская и Юлия Богоманова-Гумилевская рассказывают о традициях празднования Пасхи в Польше, 2009 г.* ***4)*** *Гости из Олецко с преподавателями и студентами Бирской социально-педагогической академии (филиал БашГУ) в рамках Дней польской культуры в РБ. Открытое занятие, посвященное Янушу Корчаку, 2012 г.*

ОРЕНБУРГ

“Drogami Pamięci”

Autorski film Dagmary Dworak

Latem 2011 roku czwórka osób wyrusza do Rosji odbyć podróż niezwykłą, podróż drogami pamięci dzieciństwa jednego z uczestników wyprawy – Bogusława Żukowskiego. Bogusław w czasie II wojny światowej, w lutym 1940 roku, jako maleńki chłopiec wraz z Rodziną – jak wielu innych polskich obywateli zamieszkujących wschodnie rubierze Kraju – był zesłany na Syberię. Tam 19 lipca 1941 roku zmarła jego matka. On sam w 1946 roku wraz z Ojcem i trzema starszymi siostrami szczęśliwie powrócił do Polski. W 70-tą rocznicę śmierci matki, Bogusław wyrusza dobrowolnie na ziemię rosyjską raz jeszcze – żeby odnaleźć w syberyjskiej tajdze grób matki oraz odwiedzic miejsca związane z jego dzieciństwem i wojennymi losami Rodziny. Towarzyszy mu córka Dagmara, zięć Marek i Łukasz Stachnik organizator wyprawy. Film opisuje miejsca, które odwiedzają i ludzi których spotykają. Pokazuje wzruszające spotkania na orenburskiej ziemi; w Orenburgu, Soroczyńsku, Taszle, wsi Majskoje i miejscu, które kiedyś było maleńką wioską Nowogieorgiewka. Bogusław podąża drogami pamięci, które ostatecznie wiodą go ku wzruszajacym spotkaniom ze znajomymi z dzieciństwa... Film jest opowieścią o ludzkiej dobroci, gościnności, trwającej przez lata pamięci ludzi, którzy prawie 70 lat temu wraz z Bogusławem, dzielili wojenne losy. Wzrusza życzliwoscią jaką spotyka Bogusław na swojej drodze. Mówi o tym czego na codzień nie doceniamy, a co zaskakująco łączy ludzi ponad różnicami narodowościowymi czy politycznymi podziałami. “Drogi pamięci” jest podziekowaniem dla wszystkich tych, którzy Bogusławowi w jego podróży okazali wielkie zrozumienie, ogromne serce, bezcenną pomoc i wsparcie..., podziękowaniem wypowiedzianym obrazem filmu, stworzonym przez córkę Bogusławę, uczestniczkę wyprawy – Dagmarę Dworak. Premiera – 12 maja 2012 roku, godzina 16:30 – VIII Festiwal Filmu Poskiego w Orenburgu, kino “Sokół”.

Z Polski – z miłością!

Pod takim tytułem, w ramach obchodów Dni Polonii i Polaków za Granicą, w Orenburgu, od 11 maja do 8 czerwca br. odbywał się Festiwal Polskiej Kultury.

W tym roku wypada dziesiąta już rocznica jednego z najmłodszych polskich świąt – Dnia Polonii i Polaków za Granicą, które wprowadzone zostało do kalendarza polskich świąt państwowych uchwałą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej 2 maja 2002 roku.

W Warszawie, na specjalnie zorganizowanym spotkaniu, Prezydent RP Bronisław Komorowski uroczyście przekazał przedstawicielom Polonii polskie flagi, aby zawsze upowszechniali ten dzień w swoich miejscach zamieszkania, wśród Rodaków, w swoich organizacjach i środowiskach polonijnych.

Organizatorzy Festiwalu Polskiej Kultury to Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Polskie Centrum Kultury w Moskwie, Orenburskie Obwodowe Kulturalno-Oświatowe Centrum „Czerwone Maki”, „Kinovideo” obwodu orenburskiego, oraz społeczna organizacja „Związek Twórczości Malarzy Orenburskich”.

Można śmiało powiedzieć, że Festiwal zjednoczył obwód orenburski, m.in. Akbułak, Kołtubanowkę i Orsk – miejscowości, w których od lat prężnie działają środowiska polonijne skupione wokół Centrum “Czerwone Maki”.

Ukoronowaniem obchodów Dni Polonii i Polaków w Orenburgu była VIII edycja Festiwalu Polskiego Kina, która odbyła się w dniach 11-18 maja w kinie „Sokoł”.

Festiwale polskiego kina są już w Orenburgu dobrą tradycją i zawsze cieszą się dużą popularnością wśród mieszkańców naszego półmilionowego miasta położonego tuż nad Uralem (a zwłaszcza młodzieży, zainteresowanej Polską jako jednym z krajów Unii Europejskiej).

Festiwal ma na celu zapoznanie mieszkańców Orenburga ze współczesną polską kulturą kinematograficzną, z filmami, które odniosły sukces nie tylko w Polsce, ale nagrodzone były również na festiwalach międzynarodowych.

Centrum „Czerwone Maki”, wspólnie z Centrum Kultury Polskiej w Moskwie organizuje już od 1996 roku wiosenne filmowe przeglądy polskiego kina. Przedsięwzięcie od początku wzbudzało duże zainteresowanie wśród miłośników polskiego kina w całym obwodzie orenburskim, a obecnie ma już stałe, powiększające się z roku na rok grono wiernych fanów.

Organizatorem VIII Festiwalu Polskiego Kina było Orenburskie Obwodowe Kulturalno-Oświatowe Centrum „Czerwone Maki”, a filmy przekazało, jako współorganizator, Polskie Centrum Kultury w Moskwie.

VIII Festiwal Polskiego Kina odbył się również dzięki wsparciu polskich producentów, którzy wyrazili zgodę na jednokrotne nieodpłatne publiczne odtworzenie filmów fabularnych oraz dokumentalnych dla mieszkańców Orenburga, podczas obchodów Dni Polonii i Polaków za Granicą.

W programie Festiwalu znalazły się ponadto etiudy z polskich szkół filmowych: Szkoły Filmowej w Łodzi oraz Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy w Warszawie.

Rosja w oczach Polaków-Polska w oczach Rosjan. To obraz, jaki wyłonił się z filmów zrealizowanych przez młodych dokumentalistów z obu krajów. Licznie przybyła publiczność miała okazję obejrzeć trzy filmy z cyklu “Rosja-Polska. Nowe spojrzenie” – „Elektryczkę” w reżyserii Macieja Cuske, „52%” Rafała Skalskiego oraz „Pierwszy dzień” autorstwa Marcina Sautera.

W spotkaniach towarzyszących pokazom filmowym widzowie podkreślali nowe ujęcie rzeczywistości, ludzi, miejsc i wydarzeń ukazanych przez reżyserów, różną perspektywę postrzegania wielu spraw przez tak sobie bliskie, a jednocześnie odległe w wielu kwestiach państwa jak Polska i Rosja.

VIII Festiwal Polskiego Kina to również projekcje filmów takich jak m.in. „Matka Teresa od kotów” Pawła Sali, „Różyczka” Jana Kidawy-Błońskiego, „Galerianki” Katarzyny Rosłaniec,” „Afonia i pszczoły” Jakuba Kolskiego oraz „Rewers” Borysa Lankosza.

Oba słynne filmy – „Różyczka” oraz „Rewers” zostały odebrane przez większość widzów jako jeden ze sposobów pokazania złożonej historii naszych narodów, prawdy o tamtych trudnych czasach i systemie totalitarnym. W licznych dyskusjach i opiniach o tym filmie podkreślano, jak istotne jest, aby Rosja w końcu rozliczyła się ostatecznie z tamtą epoką.

Prawdziwym fajerwerkiem Festiwalu okazała się premiera dokumentalnego filmu „Drogami Pamięci”, jaka odbyła się 12 maja.

Autorka, Dagmara Dworak, córka sybiraka, Bogusława Żukowskiego, zesłanego wraz z trójką rodzeństwa i rodzicami na Syberię w 1940 roku, ukazuje w filmie historię losów swego ojca i całej rodziny.

Film jest zapisem niezwykłej wyprawy, w jaką Bogusław Żukowski wyrusza z Polski na daleką Syberię, w 70-tą rocznicę śmierci swej matki, aby w syberyjskiej tajdze odnaleźć jej grób i odwiedzić miejsca związane z dzieciństwem i wojennymi losami rodziny Żukowskich.

Towarzyszy mu córka i zięć. Film opisuje miejsca, które odwiedzają i ludzi których spotykają. Pokazuje wzruszające spotkania na orenburskiej ziemi: w Orenburgu, Soroczyńsku, Taszle, wsi Majskoje i miejscu, które kiedyś było maleńką wioską Nowogieorgiewka. Bogusław podąża drogami pamięci, które ostatecznie wiodą go ku wzruszającym spotkaniom ze znajomymi z dzieciństwa...

Na premierę tego niezwykłego filmu przybyły władze z rejonu Taszlińskiego: starosta Taszły Włodziemierz Susłikow, zastępca starosty Tatiana Czeprasowa, przedstawiciele administracji miasta Orenburg – kierownik działu kultury Włodzimierz Krasnow, Przewodniczący Spolecznej Pałaty obwodu orenburskiego Walentyna Maksimowa, byli również mieszkańcy byłych wsi Nowogieorgiewka i Grjaznucha (obecnie Majskoje), oraz liczna publiczność i przedstawiciele mediów.

Film Dagmary Dworak pozostawił na odbiorcach niezapomniane wrażenia.

Wanda SELIWANOWSKA,
Przewodnicząca Orenburskiego Obwodowego Kulturalno-Oświatowego Centrum „Czerwone Maki”

Podziękowania

Obwodowe Kulturalno-Oświatowe Centrum „Czerwone Maki” składa serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji Festiwalu Polskiej Kultury, w szczególności zaś Pani Zofii Ścisłowskiej z Krakowskiej Fundacji Filmowej, Panu Krzysztofowi Kopczyńskiemu, producentowi EUREKA MEDIA, oraz Panu Adamowi Sokołowskiemu, producentowi Zespołu Filmowego „Rozwój”.

Bardzo dziękujemy zastępcy Attache Obrony Ambasady RP w Moskwie, Panu podpułkownikowi Jackowi Wesołowskiemu, ekspertowi ds. filmu z Centrum Polskiej Kultury w Moskwie, Panu Denisowi Virenowi, oraz Pani Dagmarze Dworak – autorce niezwykłego filmu pt. „Drogami Pamięci”, który w szczególny sposób poruszył widzów VIII Festiwalu Polskiego Kina w Orenburgu.

Pan
DR. SERGIUSZ LEOŃCZYK
WICE PREZES
FEDERALNEJ POLSKIEJ
NARODOWO-KULTURALNEJ
AUTONOMII „KONGRES POLAKÓW W ROSJI”

Szanowny Panie,

W imieniu Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Bogdana Borusewicza oraz własnym pragnę przekazać, za Pańskim pośrednictwem gratulacje, dla wszystkich przedstawicieli środowiska polskiego w dalekiej Chakasji, w związku z pięknym jubileuszem 15 – lecia pracy dwóch ważnych instytucji: redakcji pisma „Rodacy” i zespołu dziecięco-młodzieżowego „Syberyjski Krakowiak”.

Myślę, że obie one odegrały doniosłą rolę w odradzaniu się polskości w tej odległej od Polski części Federacji Rosyjskiej, przyczyniając się do integracji żyjącej w rozproszeniu polskiej diaspory. Doceniamy Państwa działanie, pełne zaangażowanie i pasji społecznikowskiej, którego celem jest kultywowanie polskiego języka, polskiej tradycji i obyczaju. Zdajemy sobie sprawę z trudności, jakie napotykaliście w przeszłości i obecnie w swojej pracy. Tym większy żywimy podziw i uznanie dla Państwa osiągnięć i sukcesów.

Pragnę podkreślić, że od początku istnienia odrodzonego Senatu marszałkowie Izby i jej członkowie z wielką troską starali się budować relacje pomiędzy Polską a środowiskami polonijnymi w świecie, emigracją niepodległościową i naszymi Rodakami na Wschodzie, „zapomnianymi” przez całe dziesięciolecia po II wojnie światowej w oparciu o zasadę wzajemnego zrozumienia i zaufania. Z perspektywy czasu można stwierdzić, że dialog oparty na poszanowaniu podmiotowości i partnerstwie okazał się najskuteczniejszym narzędziem w osiągnięciu wspólnych celów, a zwłaszcza nadrzędnego, jakim jest dobro wspólne: Polski oraz diaspory. Wierzymy, że dzieło Senatu i nasz wspólny dorobek znajdą godnych kontynuatorów.

Jeszcze raz gratuluję pięknego jubileuszu. Życzę wszystkim Państwu wielu sił i inwencji dla dalszej, potrzebnej pracy społecznej, która zbliża dwa narody o bogatym doświadczeniu historycznym, nierzadko wspólnym: rosyjski i polski.

Warszawa, dn. 11 lipca 2012 r.

SZEF KANCELARII SENATU
Ewa POLKOWSKA

Историко-краеведческая экспедиция в Акбулакский район Оренбуржья

Вот уже на протяжении 8 лет члены Оренбургского областного культурно-просветительского центра «Червонэ Маки» вместе с председателем правления Вандой Яковлевной Селивановской регулярно приезжают в пос. Акбулак и с. Совет Акбулакского района. И этот год не стал исключением.

В День поминовения усопших 2 ноября, который называется в Польше «Задушки», поляки традиционно поминают и чтят память умерших, наводят порядок на кладбищах, очищают могилы родственников, зажигают на их могилах лампады и возлагают цветы.

К этому дню и была приурочена организованная членами центра выездная историко-краеведческая экспедиция. Целью экспедиции было посещение захоронений поляков, возложение цветов к памятнику польским переселенцам, основавшим в начале XX века польское село Браиловка, которому в этом году исполнилось бы 110 лет.

Начальник отдела комплектования, архивов организаций и делопроизводства Е.А Орленко и старший научный сотрудник отдела информации и публикации документов Государственного архива Оренбургской области Ю.А. Дмитриева стали участниками этой историко-краеведческой экспедиции.

Предполагалось организовать сбор информации и фотоматериалов, связанных с историей с. Браиловка, с 1975 г. не существующего как территориальная единица Оренбургской области.

В результате поисково-краеведческой деятельности центра «Червонэ Маки» и лично В.Я. Селивановской при содействии работников Государственного архива Оренбургской области были выявлены сведения об истории основания села, его первых поселенцах – участниках польского восстания 1863 г.

Акбулакский район бережно хранит историческую память о польских переселенцах. Свидетельством этого является создание совместно с культурно-просветительским центром «Червонэ Маки» в районном историко-краеведческом музее польской этнографической экспозиции «Быт и культура польского населения Акбулакского района в начале XX века».

В Акбулакском краеведческом музее состоялась встреча участников экспедиции с потомками основателей с. Браиловка, братом и сестрой Хухровскими – Станиславом Филипповичем (1925 года рождения) и Анной Филипповной (1938 года рождения). На основе воспоминаний Хухровских и Межинской Марии Макаровны, жительницы с. Совет, была воссоздана история переселения поляков в Акбулакский район, история основания с. Браиловка и жизни его жителей в начале XX века.

На встрече также присутствовали: заместитель главы администрации МО Акбулакский района по социальным вопросам Г.Н. Чижкова и начальник районного отдела культуры Н.А. Рогозная, в ходе беседы с которыми была достигнута предварительная договорённость о предстоящем праздновании 150-летия польского восстания 1863 г. и проведении в октябре 2013 г. запланированных центром «Червонэ Маки» мероприятий на территории Акбулакского района.

Из п. Акбулак экспедиция направилась в село Совет, близ которого некогда располагалось с. Браиловка. О существовании этого села свидетельствуют остатки фундамента костёла и нескольких надгробий первых переселенцев: Николая Пашковского, Феликсы Басацкой, Антона и Люцины Хухровских, ссыльной литовки из Ковенского уезда – Анны Гаудешис, Антона и Ефросиньи Хилинских.

В поездке на историческое место «Маленькой свободной Польши», как в своих воспоминаниях называет с. Браиловку М.М. Межинская, приняли участие представители администрации и учащиеся средней общеобразовательной школы с. Совет, которые ухаживают за памятником польским переселенцам с момента его установки (28 сентября 2004 г.). По польской традиции, у памятника были зажжены лампады, возложены цветы и состоялась посадка саженцев боярышника.

Итоги работы выездной историко-краеведческой экспедиции позволяют говорить о том, что накопленная культурно-просветительским центром «Червонэ Маки» до этого времени информативная база о жизни польских переселенцев, приобретает научный характер. И при сотрудничестве польской организации с Государственным архивом Оренбургской области будет доступна для работы широкому кругу исследователей, интересующихся проблемой русско-польских отношений.

Ю.А. ДМИТРИЕВА,
старший научный сотрудник отдела информации и публикации документов Государственного бюджетного учреждения “Государственный архив Оренбургской области”

КАЛИНИНГРАДСКАЯ ОБЛАСТЬ

Marsz, marsz Polonia…

W dniach 27-28 października odbyło się w Czerniachowsku VI Forum Polonijne. Wpisało się ono na stałe do kalendarza najważniejszych imprez polonijnych w Obwodzie Kaliningradzkim.To jedyne przedsięwzięcie na rok, które gromadzi przedstawicieli ze wszystkich Polonii Obwodu Kaliningradzkiego. Jak co roku organizatorką Forum była pani Irina Korol – prezes Domu Polskiego im. F. Chopina w Czerniachowsku.

Gośćmi tegorocznego Forum byli m.in. ksiądz Prałat Jerzy Steckiewicz, ojciec Dariusz Harasimowicza, konsul RP Dariusz Kozłowski, wyższa władza Urzędu Marszałkowskiego i Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, delegacje z Siedlec, Węgorzewa, Bartoszyc. Swoją obecnością zaszczycili również przedstawiciele władz Czernichowska na czele z nowym merem Czernichowska Anatolijem Wachoninem.

Forum tradycyjnie rozpoczęło się od uroczystej mszy św. w kościele pw. Św. Brunona odprawionej przez księdza Prałata Jerzego Steckiewicza.

W czasie Forum otwarto wystawę dotyczącą życia Janusza Korczaka, polskiego lekarza żydowskiego pochodzenia który zapisał się w historii jako prekursor działań na rzecz obrony praw dzieci. Zginął wraz z wychowankami – wywieziony w 1942 z getta w wagonie bydlęcym. Dobrowolnie towarzyszył im w drodze na śmierć w komorze gazowej obozu zagłady w Treblince.

Msza Święta w Kosciele Św.Brunona z Kwerfurtu odbyła się tradycyjnie w ramach Forum w intencji calej Polonii Obwodu Kaliningradzkiego.

W Domu Kultury Regionu Czerniachowskiego rozpoczeło się oficjalne otwarcie VI Forum Polonijnego. Po wniesieniu flag oraz odśpiewaniu hymnu Rosji oraz pieśni „Marsz, Polonia” w wykonaniu Polonii Czerniachowska, Prezes Irena Korol w mowie otwierającej Forum ogłosiła jego główny cel: przedstawić polską kulturę oraz stworzyć warunki dla wspólnej pracy i tworzenia nowych inicjatyw wśród Polonii w Obwodzie Kaliningradzkim. Sala Regionalnego Domu Kultury była pełna ludzi, oprócz organizacji polonijnych Obwodu Kaliningradzkiego i gości, mieszkańcy miasta Czerniachowska też zostali zainteresowani polską historią i kulturą.

Na zaproszenie Polonii wystąpił Chór Szkoły Muzycznej Czernichowska „Wdochnowienie” oraz Zespół „Absolwent” z Węgorzewa.

W części konferencyjnej „Dziedzictwo kulturowe Polaków w Obwodzie Kaliningradzkim” poruszone zostały następujące tematy:

– ksiądz A. Zudin „Życie Św. Wojciecha”

– I. Treń „Wpływ rodziny Tschepius na rozwój kultury polskiej Prus Wschodnich”

– K. Jarosz „Dwudziestolecie Współpracy Międzynarodowej 1992-2012 Muzeum Kultury Ludowej z Obwodem Kaliningradzkim”

– J. Andrukajtis „Utworzenie polskiego legionu w Rosji w 1813 r.”

W części artystycznej można było zobaczyć wspaniałe występy członków organizacji polonijnych. Repertuar obejmował piosenki Anny German, utwory Chopina, recytację wierszy, krótkie przedstawienia teatralne.

Zespóły „Mazowsze” i „Strumek”, założone w Polonii „Dom Polski” Czerniachowska, przedstawiły bogaty artystyczny program pieśni i tańca polskiego. Nad przygotowaniem części artystycznej czuwała pani Irina Safronowa z Polonii Czerniachowska.

VI Forum organizacji polonijnych Obwodu Kaliningradzkiego udało się, to było prawdziwe Święto polskiej kultury!

Wioletta DYMARSKA,
koordynator pracy ze Wschodem Oddziału Pomorskiego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Gdańsku

Na zdjęciach: Polonia Czerniachowska spiewa “Marsz, Polonia”; występ artystyczny Polonii Czerniachowska; otwarcie wystawy, poswięconej Januszowi Korczakowi; zespół “Strumek” Polonii Czerniachowska.

W dniach 4-7 października 2012 roku w Barnaule odbył się drugi międzyregionalny festiwal „Dni Polski na Syberii”. Festiwal został zorganizowany przez organizację społeczną miasta Barnauł „Dom Polski” przy współpracy z Konsulatem RP w Irkucku. Współorganizatorem była ałtajska organizacja społeczna „Stowarzyszenie związków narodowo-kulturanych Ałtaju”. Na festiwalu byli obecni honorowi goście z Polski – Konsul Generalny RP w Irkucku pan Marek Zieliński oraz prorektor Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach pan prof. zw. dr hab. Wiesław Caban. Ponadto udział wzięli członkowie organizacji polonijnych z Nowosybirska, Omska, Gornoałtajska i Bijska.

Drugi międzynarodowy Festiwal „Dni Polski na Syberii” – Barnauł 2012

Pierwszego dnia wieczorem uroczyście zainaugurowano festiwal. Otwarcie imprezy miało miejsce w Domu Rosyjsko-Niemieckim, w którym można było podziwiać eksponaty nawiązujące do sztuki polskiej wykonane przez Polaków mieszkających w Barnaule i Gornoałtajsku. Poza tym uczestnicy uraczyli się daniami kuchni polskiej. Podczas uroczystego otwarcia festiwalu słowo powitalne wygłosili Konsul Generalny RP w Irkucku pan Marek Zieliński, przedstawiciel władz miasta Barnauł I.W. Gerasimienko, przedstawiciel zarządu organizacji „Związek Ukraińców w Ałtaju” A.G. Nazarczuk oraz przewodniczący organizacji „Stowarzyszenie związków narodowo-kulturanych Ałtaju” E.G. Bujankina. Odczytano także list, który skierowała do uczestników organizacja „Regionalne Stowarzyszenie Wschód-Zachód” z siedzibą w Płocku. Organizacja ta corocznie zaprasza członków organizacji polonijnych na Syberii do Polski.

Pierwszy dzień festiwalu zakończył się koncertem. Wystąpili: grupa tańca polskiego „Zdrój” z Gornoałtajska, zespół „Polskie kwiaty” z Barnaułu oraz Teatr Mody Wydziału Artystycznego Ałtajskiego Uniwersytetu Państwowego, który zaprezentował swoje stroje wykonane w stylu rosyjskim oraz odzież autorską zaprojektowaną przez klub mody polskiej „Pani Wanda” działającego przy „Domu Polskim”. Koncert zakończył się polonezem „Pożegnanie Ojczyzny” Michała Kleofasa Ogińskiego w wykonaniu przewodniczącej organizacji „Dom Polski” pani Wandy Jarmolińskiej.

Drugiego dnia festiwalu zgodnie z programem miały miejsce trzy wydarzenia. Pierwsze z nich dotyczyło działalności organizacji polonijnych, które wzięły udział w festiwalu. Kolejnym wydarzeniem była konferencja naukowa „Polacy na Syberii”, której przewodniczył profesor Ałtajskiego Uniwersytetu Klasycznego Walierij Skubniewski. W programie konferencji znalazły się takie referaty jak „Obraz Syberii w chłopskich wspomnieniach Ignacego Drygasa zesłanego po powstaniu w roku 1863” – Prof. zw. dr hab. Wiesław Caban, prorektor Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach;

”Jak szukać własnych korzeni? O jednym z najsławniejszych synów Polski. Edward Piekarski, etnograf, wybitny badacz języka jakuckiego, jakuckiej historii” – dr T.A. Szczerbakowa, Gornoałtajsk; „Ojtorskaja zsyłka Polaków z obszaru krajów nadbałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) w okresie II wojny światowej” – N.E. Gartman, Gornoałtajsk; „Muzyka Polonii Ałtaju” – Wanda Jarmolińska, Barnauł; „Rosyjscy Polacy – Polscy Rosjanie” – Aleksander Chodyrjew, Nowosybirsk; „Polacy zesłani do Barnaułu w latach 60. XIX wieku” – prof. I.N. Nikulina, Ałtajski Państwowy Uniwersytet Techniczny, Barnauł; „Z historii polskiej diaspory w Ałtaju” – prof. Walierij Skubniewski, Ałtajski Uniwersytet Klasyczny, Barnauł.

Wieczorem uczestnicy festiwalu w Sali Białej Państwowego Muzeum Historii, Literatury i Kultury wysłuchali koncertu muzyki polskiej „Polskie Kwiaty”. Rozbrzmiały dźwięki muzyki Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Henryka Wieniawskiego i Jerzego Petersburskiego w wykonaniu muzyków z Barnaułu

– zasłużonego artysty Rosji Wiaczesława Bubnowicza (fagot), laureatki międznarodowych konkursów A. Supriadkinej (fortepian), D. Kuliszkinej (skrzypce), W. Jarmolińskiej (wokal), M. Lubeckiej (fortepian).

Trzeciego dnia osoby chcące otrzymać Kartę Polaka miały możliwość spotkania się z Konsulem Generalnym RP w Irkucku panem Markiem Zielińskim oraz złożenia wymaganych dokumentów.

Popołudniowa część programu obejmowała spotkanie przy okrągłym stole. Rozmowy toczyły się na następujące tematy:

– nauczanie języka polskiego;

– historia i kultura Polski; popularyzacja polskiej historii i kultury wśród Rosjan mające na celu poprawienie relacji polsko-rosyjskich bądź umocnienie już istniejących przyjacielskich stosunków pomiędzy Polską i Rosją w dobie napięć politycznych; zachowanie pamięci o Polakach, którzy przyczynili się do rozwoju Syberii; wsparcie Polaków, którzy obecnie działają na rzecz popularyzacji kultury polskiej na Syberii; zachowanie kulturowych więzi z Polską;

– Badania nad poszukiwaniem korzeni polskich; praca z dokumentami, które mogą potwierdzić polskie pochodzenie; omówienie sposobu otrzymywania Karty Polaka;

– wsparcie finansowe organizacji polonijnych; współpraca z organami władzy, sponsorami, poszczególnymi organizacjami.

Wieczorem na uczestników czekała kolejna artystyczna uczta. Tym razem organizatorzy przygotowali spotkanie literacko-muzyczne „Złoty szelest polskich słów”. Aleksander Chodyriew (Nowosybirsk) przybliżył obecnym na spotkaniu postać Janusza Korczaka, Józefa Ignacego Kraszewskiego oraz księdza Piotra Skargi. Zabrzmiała również muzyka Jerzego Petersburskiego oraz zaśpiewano piosenki z repertuaru Anny German. Na zakończenie wieczoru osoby, które przyczyniły się do zorganizowania festiwalu otrzymały dyplomy, uczestnicy międzynarodowej konferencji zostali nagrodzeni certyfikatami, a przybyłym gościom wręczono upominki.

W niedzielę uczestnicy festiwalu byli obecni na mszy świętej w kościele rzymsko-katolickim. Następnie udano się na obiad, który zakończył kilkudniowe spotkanie w Barnaule.

Na festiwal zostali zaproszeni również goście z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu – profesor Waldemar Rezmer i profesor Witold Wojdyło. Niestety nie mogli wspomniani profesorowie przyjechać do Barnaułu.

Rezultatem festiwalu jest także wzrastające poczucie wspólnoty i przyjaźni pomiędzy organizacjami polonijnymi. Odnajdujemy takie treści w listach, które nadsyłają do Barnaułu uczestnicy festiwalu z innych miast Syberii.

Organizatorzy festiwalu pragną wyrazić wdzięczność Konsulatowi RP w Irkucku oraz władzom Kraju Ałtajskiego za pomoc finansową. Dzięki wsparciu uczestnicy, którzy przyjechali na festiwal z innych miast, otrzymali zakwaterowanie. Zapewniono także obiady i kolacje. Udział w festiwalu był bezpłatny.

Inf. wł.

Zdjęcia przekazane przez Prezes W. Jarmolińską.

Na zdjęciach: Uczestników festiwalu przywitał Konsul generalny RP w Irkucku Marek Zieliński; Neonila Gartman z Gorno-Ałtajska opowiadała o zesłaniu ojrockim; Z dokumentami o Polakach na Ałtaju zapoznała Profesora Wiesława Cabana z Kielc Profesor z Barnaułu Irena Nikulina; Uczestnicy i goście festiwalu w Barnaule; wybitny badacz dziejów Polonii ałtajskiej Profesor Walerij Skubniewski; wystawa rękodzieła Polaków z Barnaułu.

Społeczna Organizacja
„DOM POLSKI”
Barnauł
656049, Rosja, Kraj Ałtajski,
Barnauł, ul. Dimitrowa, 81/13
Tel.+7 3852 366 540, +7 913 256 7957,
e-mail: vandayrmolinskya@mail.ru

ЕКАТЕРИНБУРГ

Muzyka nas łączy…

Muzyka nas łączy…
Gdy polonez chopinowski
Tajne struny serca ruszy
Wtedy zawsze mam widzenie
Narodowej polskiej duszy.
(M. Konopnicka)

Ten rok jest dla członków polsko-rosyjskiego stowarzyszenia „Polaros" w Jekatierynburgu znowu jubileuszowy. Minęło 20 lat od tego dnia, w którym powstał nasz „Polaros".

Pierwszy jubileusz 10-lecia X Szkoły Polskiej obchodziliśmy już w październiku 2008 roku, o czym wspomniałam w czasopiśmie „Wspólnota Polska" (nr 6/2008 r.). Jeszcze rozmawialiśmy i wspominaliśmy o tamtym ciekawym spotkaniu, a już był bliski kolejny jubileusz – dziesiąty rok działalności Salonu Muzycznego.

W listopadzie 2008 roku porwało nas piękno muzyki polskiej. Koncert z okazji tamtej uroczystości odbył się w Sali Muzeum Miłośników Przyrodoznawstwa (*zdjęcie 1*), który w naszym mieście nazywają „Polskim Domem", ponieważ należał do znanego w Polsce i Rosji polskiego przemysłowca i działacza społecznego – Alfonsa Poklewskiego- Kozieł.

Gości przyjmowała odświętnie ubrana Gospodyni Salonu, Wiceprezes „Polarosu" do spraw kultury Natalia Iwańczuk razem z pierwszym Prezesem „Polarosu" Czesławą Pietruszko. Pani C. Pietruszko była autorem idei organizacji koncertów muzycznych, a także Klubu Historycznego.

Dzięki tym Osobom udało się w Jekatierynburgu poznać kulturę polską i zebrać grono jej miłośników na Uralu. Programy koncertów są szczególne, jak również poczucie misji tak wśród uczennic szkoły muzycznej, jak i laureatów prestiżowych konkursów europejskich. Każdy wieczór umożliwia poznanie nie tylko muzyki klasycznej, ale też innej, mniej znanej z różnych epok i stylów.

Tak powiedziała z okazji tamtej uroczystości pani Prezes Ukraińsko-Rosyjskiego Stowarzyszenia, p. Elena Bukiej w wywiadzie dla Gazety Obwodowej. I dalej mówiła: „Czysto i srebrzyście dźwięczały w tamten wieczór: romans Chopina „Marzenie" i utwory znanego kompozytora Stanisława Moniuszki w wykonaniu laureatki międzynarodowych konkursów p. E. Korczuganowej. Pierwszą część Sonaty na skrzypce i fortepian (rzadko wykonywany w Rosji) zagrały laureatki międzynarodowych konkursów, wykładowcy Konserwatorium Uralskiego, A. Fiedotowa i A. Romanowa. Swoje wiersze na temat Polski czytał uralski poeta A. Kierdzan. Niespodzianką był muzyczno-cukierniczy prezent od zespołu wokalnego „Kasia-Katarzyna" (kierowniczka p. M. Lukas).

W tamten wieczór Jubilatki otrzymały życzenia i prezenty od rosyjskiego Funduszu Kultury, Muzeum Miłośników Przyrodoznawstwa i gości.

Oczywiście nie od razu powstał Salon Muzyczny. Na początku zbieraliśmy się razem z parafianami w Domu Pokoju i Przyjaźni z okazji różnych świąt. W dzień Bożego Narodzenia śpiewaliśmy kolędy razem ze studentkami – flecistkami z Liceum Muzycznego. W 1998 roku powstała Szkoła Polska przy „Polarosie". Wśród uczniów były nauczycielki muzyki i zawodowy koncertmistrz p. N. Iwańczuk. Idea organizacji koncertów w odstępie półtora – do dwóch miesięcy, pochodzi właśnie od niej. Od początku powstania Salonu, w różnych sprawach zawsze pomagała p. C. Pietruszko. Sama p. Natalia (*zdjęcie 2*) tak powiedziała dziennikarzowi miejscowej gazety o Salonie Muzycznym:

„Muzyczny Salon Polski był pomyślany jako zgromadzenie słuchaczy, którzy w gronie przyjaciół mogą nie tylko posłuchać utworów polskich kompozytorów, poznać ich historię, stworzyć dla siebie coś nowego, ale też porozmawiać ze sobą i wypowiedzieć swoje opinie. Pomysł stworzenia Salonu pojawił się u mnie jeszcze w 1994 roku, kiedy byłam na polskim festiwalu muzyki współczesnej „Warszawska Jesień". Jak pamiętam zadziwiły mnie koncerty muzyki kameralnej młodych kompozytorów, w których panowała atmosfera prawdziwej, wolnej twórczości i romantyczny zapał".

Pierwszą ważną imprezą, którą Salon dał o sobie znać w 1998 roku, był wieczór poświęcony 200-letniej rocznicy urodzin A. Mickiewicza. Program tego koncertu „Polarosa" był ciekawy, występowali badacze twórczości poety, artyści wykonali jego poematy po polsku i po rosyjsku, grali muzyczne podkłady do jego wierszy. Widzowie mieli możliwość

wysłuchać w czasie tego wieczoru nieznanych dla wielu utworów M. Szymanowskiej, I. Paderewskiego i M. Maliszewskiego. Wykonawcy dodali do tradycyjnego wykonania utworów na „głos i fortepian" także i flet. Później to wokalno-instrumentalne trio odnosiło sukcesy w następnych koncertach.

Szczególną cechą tematów koncertów jest ścisły związek rozmaitych rodzajów sztuki – muzyki, poezji, dramatu, malarstwa i tańca. Pokazowym w tym obszarze był wieczór poświęcony 190 rocznicy urodzin Fryderyka Chopina, który obchodziliśmy w Domu Kina w marcu 2000 roku. W tamten wieczór widzowie oglądali kompozycję taneczną znanego Poloneza as-dur, obrazy malarskie znanej w mieście pianistki p. N. Pankowej. Artyści czytali wiersze C. Norwida, A. Mickiewicza, B. Pasternaka. Wysłuchaliśmy także utworów współczesnych kompozytorów, które były swoistym wkładem ku czci Geniusza muzyki. Tamten wieczór wywołał duże zainteresowanie kulturą polska, a także działalnością „Polarosa", co miało duże znaczenie dla naszej społeczności.

Oczywiście – tego typu akcje są wyjątkowe w działalności Salonu, ale ich celem jest odrodzenie tradycyjnych wieczorów kameralnych inteligencji polskiej i rosyjskiej XIX wieku, które cieszą się zainteresowaniem także w naszych czasach.

W 2010 roku Salon obchodził międzynarodowy rok Chopinowski. Koncert poświęcony temu wydarzeniu odbył się 29 kwietnia tamtego roku, pod nazwą „Piękny duchem i sercem". Program tego koncertu przechowuję do dziś. Wysłuchaliśmy ulubionych utworów Geniusza muzyki w wykonaniu znanych w mieście artystów i studentów Liceum Muzycznego; wiersze o Chopinie czytali studenci miejscowego Instytutu Teatralnego. Zapoznaliśmy się również z kolażem-suitą L. Guriewicza pod nazwą „Serce Chopina" w wykonaniu wykładowców Konserwatorium Uralskiego. Artyści oczarowali publiczność magią muzyki Chopina przerzucając duchowy most nad Uralem, łączący Rosję i Polskę. Wśród wykonawców utworów muzycznych był Władimir Matusewicz, którego spotkałam później na koncercie I etapu międzynarodowego Konkursu pianistycznego im. F. Chopina w Warszawie w tym samym roku. Polska prasa pisała w tych dniach w czasopiśmie „Chopin Express" (nr 7, str.3) „Vladymir Matusevicz (tak napisano w tekście – LR) łączy świetną technikę z emocjami".

Chciałabym podać nazwiska wykonawców, których poznaliśmy w ubiegłych latach: duet instrumentalny Paweł Dawidenko (akordeon) i jego żona Ludmiła (domra) (*zd. 3*), laureaci międzynarodowych konkursów – śpiewaczka kameralna Jana Czeban, Aleksiej Zacharow (saksofon) i jego żona Olga Kirzina (fortepian) (*zd. 4*) i inni. W roku 2004 wśród znanych gości był również reżyser filmowy Krzysztof Zanussi.

Rolą Geniusza muzyki jest nawiązywanie do wszystkiego, co polskie. Polscy kompozytorzy przez wiele następnych pokoleń zdecydowanie wykraczali poza samą muzykę oraz kierowali się przewodnią ideą twórczości Chopina. I my również mamy to samo uczucie.

Od 2001 roku powstał tradycyjny festiwal muzyczny „Polska jesień w Jekatierynburgu", dla którego dzierżawi się wielką salę w centrum miasta. W tej sprawie pomaga we wszystkim nasz Prezes – p. M. Lukas. Od tego festiwalu rozpoczyna się sezon artystyczny naszego Salonu. Każdy sezon jest ciekawy, ale najbardziej zapamiętałam koncert w 2010 roku, w którym przyjechały polonijne zespoły z różnych miast, z: Abakanu, Moskwy, Permu, Tiumenia, Tomska i Jarosławia.

Prawdziwie powiedział Fryderyk Nietsche: „Życie bez muzyki jest błędem".

Co jest szczególnego w muzyce polskiej, że podoba się ludziom różnych narodowości i czasów? O tym krytyk Józef Reiss w swojej pracy (powstałej w latach II wojny światowej) „Najpiękniejsza ze wszystkich jest muzyka polska", napisał: „Cóż dopiero mamy powiedzieć o naszej muzyce? Jakie bogactwo form, różnorodność melodii i rytmów, możemy przeciwstawić muzyce innych narodów! Jakież mamy skarby pieśni ludowej, ilu koryfeuszów w naszej muzyce, która zdumiewa najsubtelniejszą finezją techniki i siłą uczuciowego wyrazu! Cóż mamy powiedzieć, skoro możemy się chlubić geniuszem Chopina, skoro w rzędzie naszych wielkich kompozytorów mamy tak natchnionego rapsoda narodowego, jakim jest Moniuszko?"

Muzyka polska niejednokrotnie była swoistym narzędziem w walce o zachowanie narodowej odrębności, o odzyskanie wolności. Karty dziejów muzyki polskiej są zapełnione wieloma nazwiskami, za którymi kryje się świetna twórczość. Warto, aby na trwale zaistniała ona w świadomości odbiorców.

Dlatego działalność p. N. Iwańczuk w dziele tworzenia Salonu i jego zarządzania jest pracą potrzebną dla społeczeństwa, choć niewątpliwie trudną, wymagającą rozmaitych umiejętności, wielkiego zaangażowania, a także wolnego czasu i dużo sił. Działalność p. N. Iwańczuk obejmuje zapraszanie różnych artystów Filharmonii, wykładowców i studentów Konserwatorium Uralskiego oraz Liceum Muzycznego im. P. Czajkowskiego, a także opracowanie propozycji programu spotkań i wygłaszanie opowieści o każdym autorze prezentowanych utworów i historii ich napisania. Do charakterystyki pracy p. N. Iwańczuk chciałabym dodać, że zajmuje się też opracowywaniem utworów jak również ich aranżacją na fortepian. Jedną z pierwszych krytyków oceniających jej pracę jest jej matka p. Marianna, absolwentka Konserwatorium Uralskiego.

Wielki rosyjski kompozytor P. Czajkowski powiedział kiedyś: „Piękno w muzyce składa się nie ze spiętrzania efektów i ciekawostek harmonicznych, ale w prostocie i naturalności". Najlepszym przykładem dla tych słów jest muzyka ludowa. Prostotę i harmonię motywów pieśni różnych historycznych dzielnic Polski, usłyszała p. N. Iwańczuk i dlatego napisała zbiór polskich pieśni, pod

nazwą „Kwiateczki, wianeczki", a w roku 2004 wydała je drukiem. Słuchacze Salonu ocenili jej pracę, kiedy po raz pierwszy studentki Liceum muzycznego z zespołu wokalnego (kierownik p. N. Drannikowa) zaśpiewały te pieśni.

Znany norweski pisarz G. Ibsen powiedziałby o pani Natalii:

„Władający czarami pieśni
Swobodnie panuje nad duszą".

Swoimi muzycznymi i literackimi wieczorami, p. Natalia razem z wykonawcami zmieniają naszą rzeczywistość i przestrzeń, w której codziennie przebywamy. Podczas koncertów odczuwamy podniosły nastrój oraz przyjmujemy energię płynącą z muzyki.

Działalność p. N. Iwańczuk została w Polsce oceniona bardzo wysoko, czego dowodem jest przyznanie jej w końcu ubiegłego roku medalu „Zasłużony dla Kultury – Gloria Artis". To jest polski medal, nadawany przez ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego osobom wyróżniającym się w dziedzinie działalności kulturalnej lub w ochronie kultury i dziedzictwa narodowego. Medal nadawany jest w oparciu o ustawę z dnia 25 października 1991 roku. Medal jest odznaczeniem szczególnie prestiżowym, honorującym wybitne zasługi na polu kultury, wyższy rangą niż odznaka honorowa Zasłużony dla Kultury Polskiej, która zastąpiła od 2005 roku dawną odznakę Zasłużony Działacz Kultury. Wśród laureatów tej nagrody są znani Polacy i Rosjanie – Daniel Olbrychski, Andrzej Wajda, Krzysztof Zanussi, Krzysztof Penderecki, Maja Plisiecka, Rodion Szedrin, Nikoła Michałkow, Walery Gieorgiew i inni.

Chwała temu, kto piękno Polski pokazuje i broni!

Pokój utrzymuje się dzięki wybitnym ludziom, ich działalności i kulturze. Nie często spotyka się podobnych ludzi, dzięki ich obecności w naszym życiu chce się żyć, działać, rozumieć siebie pełniej i świadomie.

Ludmila RIABUCHO,
członek St. „Polaros" w Jekaterynburgu.

Jestem wdzięczna p. J. Kobyleckiemu za pomoc w tłumaczeniu tekstu.

ПАМЯТИ ПОЛЯКОВ, КОТОРЫЕ ОСТАЛИСЬ В ПИНЕЖСКОЙ ЗЕМЛЕ НАВСЕГДА

Торжественное мероприятие состоялось в Пинеге Архангельской области в день 12 августа 2012 года. В центре поселка рядом с краеведческим музеем открыт мемориал – два памятных знака, посвященные жертвам политических репрессий. Знаки заключены в оградку, дорога к ним вымощена белой плиткой. Облагорожена территория внутри: посажены деревья и кустарники, разбиты цветники. Все сделано с любовью и заботой...

Выполнен «Пинежский» знак в виде арки с плитой внутри. На плите текст: «Всем жертвам политических репрессий: погибшим в годы красного и белого террора, пострадавшим во время раскулачивания, спецпереселенцам из других областей страны, гражданам, депортированным с территории Польши, эстонцам, мобилизованным в рабочие колонны, узникам Кулойлага и других ИТЛ». Автор знака и текста пинежанка Галина Александровна Данилова. По ее словам, знак выполнен в виде подковы, каких немало находят по гулаговским дорогам на местах лесоповала. В то же время в арке есть что-то от часовенки, а по форме напоминает колокол, который звонит по безвинно погибшим. Да и в целом это удобная для глаз геометрическая фигура. Памятный знак стоимостью по смете 202 тыс. рублей изготовлен на добровольные пожертвования.

«Польский» знак, выполнен в виде двух католических крестов с насечками, напоминающими на просвет еловые деревья, или пинежскую тайгу, куда в 1940 году были высланы поляки и польские граждане. Рядом с крестами плита с датой «1940» и текстом на польском и русском языках: «Памяти поляков, сосланных в Пинежский район, которые остались в этой земле навсегда. В честь добрых людей – россиян, оказавших помощь в тяжелые времена нашим соотечественникам, благодаря которой было им дано вернуться на родину». Автор знака – начинающая карьеру молодой архитектор из Варшавы, автор текста – пан Яцек Матецки, перевод Альбины Егоровой. Памятный знак изготовлен на средства польской стороны.

Не миновали Пинегу печальные события первой половины XX века. В двадцати километрах от поселка в Красном Бору находилось Пинежское отделение Кулойлага. По словам автора проекта, если «пошевелить» землю вокруг Полты, Кёлды, Красного Бора – она побелеет от костей узников Кулойлага. Известно, что в этом исправительно-трудовом лагере был очень «широкий» национальный состав, до сорока процентов заключенных – это украинцы, белорусы, поляки, татары, евреи, немцы, латыши, эстонцы, литовцы, узбеки, грузины. У родственников и сочувствующих теперь есть возможность поклониться тем, кто навсегда сгинул в бескрайней пинежской тайге.

Польскую ссылку 1940 года много лет исследует автор этой статьи (мои польские родственники безвинно отбывали срок в Пачихе, а после амнистии работали в колхозе в Пиремени). По архивным документам удалось установить, что в лесозаготовительный трест «Пинегалес» выслано поляков и польских граждан – 3257 чел., или 667 семейств. Их принудительно содержали в леспромхозах: Пинежский (1651 чел.), Карпогорский (976 чел.), Сурский (299 чел.), Выйский (331 чел.). Не все смогли пережить северную ссылку, польские кладбища исчезают в тайге, зарастают лесом и заболачиваются. В своей статье «Польские осадники на Пинежье. Чернецкие в Пачихе» автор подробно описала условия быта и работы поляков в Пинежском и Карпогорском районах (2004 г., Архангельск).

Открытие памятного знака в Пинеге приурочили к дню 12 августа, когда в 1941 году польским гражданам, находящимся на советской территории в заключении или на «других достаточных основаниях», была объявлена амнистия.

Идея увековечить память жертв политических репрессий принадлежит Галине Александровне Даниловой (*на групповом фото вторая справа*). Это краевед и книголюб, автор книги «Пинега: очерки природы, истории и культуры» (2009 г.) В октябре прошлого года выступила инициатором установки памятных знаков и автором проекта. Основная группы поддержки – сотрудники краеведческого музея во главе с заведующей Татьяной Николаевной Кузнецовой (*на групповом фото третья слева*). Официальные переговоры, вопросы межевания, присвоения кадастрового номера и другие хлопоты взяла на себя глава МО «Пинежское» Мария Артемьевна Олькина (*на групповом фото вторая слева*). Так небольшой женский коллектив претворил идею в жизнь, и за это им всем низкий поклон от благодарных потомков!

Памятные знаки освятил священник Петр Кузнецов, хор ветеранов торжественно и стройно пропел «многие лета». Пинежане пришли на открытие с цветами в руках. Среди них были дети и внуки репрессированных. Так, Софья Подгайная рассказала присутствующим, как в 1937 году расстреляли ее отца Отто Гандверга, специалиста Ленинградского завода, а их с матерью отправили в ссылку в Пинегу...

Почтить память репрессированных прибыли из Архангельска члены польского землячества «Полонии» и Польской организации Борьбы и мученичества. После открытия памятных знаков архангельская делегация во главе с Генеральным консулом Республики Польша посетила захоронение в районе реки Полта, где до 1944 года находился Польский дом-интернат для инвалидов. Путь до Полты в одну сторону – шестьдесят километров…

Татьяна МЕЛЬНИК,
историк, участник архангельской делегации
(в 1970-е гг. заведующая школой в Красном Бору)

На снимках: Выступает Генеральный консул Республики Польша Пётр Марциняк; возложение цветов к памятнику; на торжестве во время открытия польского памятного знака; памятный польский знак на Пинежской земле; автор текста на берегу реки Полта; текст на польском памятном знаке, посвященном жертва политических репрессий (автор знака и текста Г.А. Данилова).

Polskie dzieci na wakacjach w Polsce

15 polskich dzieci z Syberii na wakacje do Polski zaprosiła Fundacja Romualda Koperskiego.

Ten znany podróżnik, podczas swoich wypraw po Syberii trafił do wsi Wierszyna położonej 130 kilometrów na północ od Irkucka. Ponad sto lat temu wioskę założyli osadnicy z zachodniej Małopolski, którzy przybyli tu za chlebem. Mieszkańcy do dziś zachowali polskość – wyjaśnił w rozmowie z Polskim Radiem Rzeszów Romuald Koperski. Dzieci uczą się w języku polskim w miejscowej szkole i znają – zdaniem podróżnika – historię Polski lepiej niż ich rówieśnicy w kraju.

Syberyjskie dzieci odwiedziły Gdańsk, Warszawę i Kraków w lipcu. Fundacja zbierała sama środki na zorganizowanie im wypoczynku. W przyszłym roku Fundacja Romualda Koperskiego zamierza wysłać na Syberię dzieci z Polski. Będzie to dla nich ciekawe doświadczenie – uważa podróżnik.

Więcej informacji na stronie www.romualdkoperski.pl

PAMIĘCI POLAKÓW W TAJDZE ARCHANGIELSKIEJ

POLACY NA URALU: DZIEJE I TERAŹNIEJSZOŚĆ

ДНИ ЗНАНИЙ О ПОЛЬШЕ В ХАКАСИИ

DNI WIEDZY O POLSCE NA SYBERII

Stowarzyszenie Edukacja i Nauka – polska organizacja pozarządowa z Warszawy – realizuje między innymi projekty skierowane do młodzieży polskiego pochodzenia z krajów Europy Wschodniej. Aktualnie prowadzony projekt pt. „Promocja wiedzy o Polsce w polskim środowisku na Łotwie, Białorusi, Ukrainie i w Rosji – kultura, język, historia i współczesność" został sfinansowany ze środków finansowych otrzymanych od Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu na realizację zadania „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą".

Koncepcja projektu polega na zorganizowaniu edukacyjno-wypoczynkowego letniego obozu w Polsce dla młodzieży i ich opiekunów z Białorusi, Ukrainy, Łotwy i Rosji, a także na przeprowadzeniu „Dnia wiedzy o Polsce" promującego język polski oraz współczesną Polskę w swoim kraju. Obóz został zorganizowany w Warszawie na przełomie lipca i sierpnia 2012 r. Dni wiedzy o Polsce zostały już zorganizowane na Ukrainie oraz w Rosji, natomiast w grudniu 2012 roku zostaną przeprowadzone na Łotwie i na Białorusi.

Dni wiedzy o Polsce na Syberii zostały zorganizowane w Omsku i Abakanie w dniach 29 października i 3 listopada 2012 roku. Prezes Zarządu Stowarzyszenia Edukacja i Nauka Tomasz Marciniak w tym czasie odbył oficjalne wizyty u naszych Partnerów na Syberii i wziął udział w spotkaniach z mieszkającymi tam Polakami. Wrażenia z tego wyjazdu przedstawiamy poniżej w wywiadzie przeprowadzonym przez kierowniczkę projektu – Annę Bartnik.

Anna Bartnik (AB) – ***Jakie są Pana wrażenia związane z wyjazdem na Syberię?***

Tomasz Marciniak (TM) – Po raz pierwszy byłem na Syberii. Spotkałem tam bardzo życzliwych i przyjaznych ludzi, zobaczyłem piękne widoki. Zauważyłem też dużo kontrastów między ludźmi biednymi i bogatymi. Bardzo smakowała mi tradycyjna domowa kuchnia. Nasi Partnerzy z Omska i Abakanu bardzo dobrze zorganizowali mój pobyt – oprócz spotkań z Polakami, koncertów, konkursów odbyłem wycieczki po ładnych okolicach, za co wszystkim zaangażowanym bardzo dziękuję. W Omsku nocowałem u Pani Eugenii Bote – prezes Omskiego Obwodowego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Rodzina" – dzięki czemu mogłem na co dzień poznawać gościnność Polaków mieszkających na Syberii. Pani Eugenia zorganizowała bogaty i interesujący plan oficjalny oraz program nieoficjalny. W Omsku wziąłem udział w występach w szkołach muzycznych, odbyłem wizyty w szkołach, spotkałem się z członkami Stowarzyszenia „Rodzina" oraz z Panią Joanną Szeligą Vice konsul z Konsulatu Generalnego RP w Irkucku. Odwiedziłem miejsce poświęcone ofiarom represji Łagru w Recznoj niedaleko Omska.

W Abakanie mieszkałem u księdza Radosława Kwarcińskiego i mogłem poznać życie codzienne duchownego na misji, który swoją posługę duszpasterską wykonuje z wielkim zaangażowaniem i powołaniem. Dziękuję za gościnę i zorganizowanie zwiedzania Abakanu i okolic księdzu Radosławowi. Razem z Panem Sergiuszem Leończykiem – prezesem Kulturalno-Narodowej Organizacji Społecznej „Polonia" Republiki Chakasja w Abakanie oraz z księdzem Radosławem Kwarcińskim, odbyliśmy wizytę w szkole w Znamience, w której zostaliśmy bardzo serdecznie przywitani.

AB – ***Co Pana zaskoczyło podczas pobytu?***

TM – Fascynujący jest poziom wiedzy o Polsce, w szczególności o polskiej kulturze.

AB – ***Jacy są Polacy mieszkający na Syberii?***

TM – Bardzo życzliwi i gościnni. W większości jednak nie znają języka polskiego.

AB – ***Jak przebiegał „Dzień wiedzy o Polsce" w Omsku?***

TM – „Dzień wiedzy o Polsce" w Omsku został zorganizowany w Gimnazjum nr 62 w dniu 29 października 2012 r. Osobami odpowiedzialnymi za to wydarzenie były Ałła Ładan i Eugenia Bote. Uczestnikami imprezy byli uczniowie klas 2 i 3, którzy się uczą języka polskiego na zajęciach dodatkowych w tej szkole. Podczas imprezy został zorganizowany konkurs pod nazwą „Zapraszamy do Warszawy!". Podczas spotkania uczestnicy odpowiedzieli na pytania konkursowe, wysłuchali utworów F. Chopina w wykonaniu młodej pianistki Anny Nikitinej oraz solistki Ireny Siniagowskiej, a także polskich piosenek ludowych w wykonaniu Dziecięcego Zespołu „Skowroneczki". Na zakończenie spotkania laureaci konkursu dostali nagrody, a wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni na poczęstunek.

AB – ***Jak przebiegał „Dzień wiedzy o Polsce" w Abakanie?***

TM – „Dzień wiedzy o Polsce" został zorganizowany w Szkole Polonijnej w Abakanie. Osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie wydarzenia były Swietłana Goriewa i Helena Iwanowa. Podczas imprezy został przeprowadzony interaktywny konkurs w następujących kategoriach tematycznych: znani Polacy, geografia Polski, historia Polski, polskie miasta oraz polskie święta. Konkurs był prowadzony przez młodzież, która była ubrana w polskie stroje ludowe. Podobała mi się forma tego konkursu.

W konkursie udział wzięły trzy grupy po 5 osób, pozostali uczestnicy imprezy również mieli możliwość uczestniczenia w grach i zabawach. Po konkursie zostały rozdane dyplomy i prezenty, a także był zorganizowany koncert i poczęstunek. Zakres merytoryczny konkursu był na wysokim poziomie, a Uczestnicy byli zaangażowani i bardzo dobrze przygotowani.

AB – ***Jaka jest motywacja tych młodych ludzi do uczenia się języka polskiego na Syberii?***

TM – Myślę, że tą motywacją jest możliwość wyjazdu do Polski na obozy edukacyjne, na studia lub do pracy. Daje to im więcej możliwości i szersze perspektywy. Istotne jest poznawanie nowych ludzi i podejmowanie nowych życiowych wyzwań. Wykształcenie jest najlepszą przepustką w świat, dlatego Stowarzyszenie Edukacja i Nauka które reprezentuję jest inicjatorem wielu edukacyjnych przedsięwzięć i zachęca do uczenia się wszystkich.

Stowarzyszenie Edukacja i Nauka będzie wspierać kroki młodych ludzi stawiane w kierunku nauki i edukacji.

Już od trzech lat współpracujemy z Polakami z Omska i Abakanu, za co w sposób szczególny chcę podziękować liderom z tych środowisk – Panu Sergiuszowi Leończykowi oraz Panu Piotrowi Krajewskiemu.

Anna BARTNIK

Na zdjeciach w kolorowej wklejce obok: 1) Podczas spotkania Prezesa Tomasza Marciniaka w Centrum książki polskiej przy Bibliotece Narodowej Republiki Chakasji w Abakanie; 2) Nauczycielka Helena Iwanowa z uczestnikami Dnia wiedzy o Polsce w Abakanie; 3) Praca w grupach 5. osobowych; 4-5) Prezentacje grup odbywały się w formie inscenizacji kostiumowych; 6-7) Lekcja polskiego w 1 klasie szkoły podstawowej w Znamience; 8) Podczas rozmowy Prezesa Tomasza Marciniaka z nauczycielką języka polskiego w Znamience Olgą Szuszenaciewą; 9) Podczas spotkania z młodzieżą w Centrum książki polskiej; 10) Duet wokalny młodzieży polskiej ze Znamienki przywitał szanownych gości.

2013 – ROK POWSTANIA STYCZNIOWEGO

Rok 2013 będzie na Litwie Rokiem Powstania Styczniowego. Uchwałę w tej sprawie przyjął litewski Sejm. W przyszłym roku przypada 150. rocznica wybuchu powstania przeciwko carskiej Rosji.

Powstanie styczniowe wybuchło w styczniu 1863 roku w Królestwie Polskim, a potem na terenie byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Objęło swym zasięgiem tereny obecnej Polski, Litwy, Białorusi i części Ukrainy. Mimo początkowych sukcesów zakończyło się klęską powstańców na jesieni 1864 roku.

Niestety rząd polski nie będzie ogłaszał następny rok rokiem Powstania Styczniowego.

Sergiusz LEOŃCZYK

ПЕРМЬ

ПОЛЯКИ В ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЕ УРАЛА

Именно под таким названием 25-27 сентября 2012 г. в Перми проходила международная научно-практическая конференция. Ее организаторами стали Администрации городов Пермь и Кунгур, Пермская городская дума, Посольство Республики Польша в РФ, Пермский государственный гуманитарно-педагогический университет, Пермский филиал Института истории и археологии УрО РАН и Пермский центр польской культуры.

Первый день научной конференции проходил в здании Пермского государственного гуманитарно-педгогического университета. Для иногородних участников он начался с утренней мессы в католическом соборе, построенным более 100 лет назад и находящимся в нескольких метрах от вуза.

Собравшихся в конференц-зале участников поприветствовал проректор университета и одновременно директор Пермского филиала Института истории и археологии УрО РАН Андрей Белавин. Он отметил особую связь истории Перми и края с поляками, которые оказались на этой земле на протяжении последних двухсот лет. До сегодняшнего времени польский след виден в зданиях городской архитектуры г. Перми.

Тему польского присутствия на земле Пермского Прикамья развернул в своем докладе доктор исторических наук, ведуший научный сотрудник Института Истории и археологии УрО РАН, профессор Пермского государственного гуманитарно-педагогического университета Александр Черных. Стоит отметить, что под редакцией А.В. Черных в 2009 г. была издана коллективная научная монография «Поляки в Пермском крае: очерки истории и этнографии». В монографии на основе архивных, а также опубликованных в печати и полученных в результате полевых исследований этнографических источников рассаматриваются особенности формирования, история и этнокультурные процессы у поляков в Пермском крае на протяжении XIX-начала XXI в. Впервые в этой коллективной монографии авторами были показаны основные этапы формирования и миграций польского населения в Прикамье, его численность расселение, особенности функционирования языка и этнической культуры как в прошлом, так и настоящем.

Следующим стало выступление Сергея Леончика, к.ист. наук, вице-председателя ФПНКА «Конгресс поляков в России». В своем докладе он расскрыл тему миграций польских крестьян на Урал в конце XIX-начале XX вв. Миграции эти носили как принудительный (после янарского восстания 1863 г.), так и добровольный характер, особенно во время Столыпинской аграрной реформы. Поляки переселялись на Урал не столько с губерний Царства Польского, сколько с так называемых губерний Западного края (территории современной Литвы и Беларуси), где польское население дискриминировалось при покупке земли и вытеснялось в целях «обрусения» края. Кроме сибирских губерний, поляки переселялись также на земли Южного Урала – на территорию Уфимской губернии (ныне Республика Башкортостан), а также в Оренбургскую губернию (ныне Оренбургская и Челябинская области). Значительно меньше их переселялось на Средний Урал, в том числе и в окрестности Перми и Екатеринбурга, где вынужденные или добровольные поляки-переселенцы прежде всего выбирали городскую местность.

В своем выступлении о генерале Александре Бабянском, депутате Думы от Пермской губернии, профессор Казанского университета Рустем Циунчук (*на снимке сидит за столом*) раскрыл тему активного участия польского населения Волго-Уралья в политической и общественной жизни России в начале XX века.

Продолжая тему участия пояков в общественной жизни Урала, доцент Пермского государственного национального исследовательского университета Леонид Обухов отметил активное участие поляков в гражданской войне по «обе стороны баррикад», однако в «белом движении» поляков было значительно больше. Михаил Каменский из Перми дал характеристику польской диаспоры Прикамья в первые годы советской власти.

Интересными были сообщения, касающиеся повседневной жизни поляков. Об этом рассказали в своих докладах Татьяна Недзелюк из г. Новосибирска, сотрудник краеведческого музея г. Перми Вероника Козлова, преподаватель Елена Копылова. Трагическим страницам истории депортированных поляков во время Второй мировой войны были посвящены доклады молодых исследователей Алексея Чевардина из Екатеринбурга и Константина Дружинина из Челябинска.

Довольно содержательным (автор по ходу выступления показывал слайды с уникальными архивными фото) было выступление Владимира Журавина, начальника отдела использования архивных документов Государственного архива социально-политической истории в г. Кирове (*на снимке за кафедрой*). Он представил судьбу интересного человека – садовода и селекционера Антона Рудобельского, который добровольно в начале XX в. приехал на вятскую землю и много лет и сил посвятил облагораживанию Вятки и губернии, скончавшись незадолго до массовых сталинских репрессий.

Первый день конференции закончился ужином, на который прибыл непосредственно из аэропорта консул по вопросам Полонии и Карты поляка Посольства Республики Польша Рышард Винярский. В своем приветствии к участникам он отметил важность для польско-российских отношений проведение такой конференции и заверил, что при издании сборника ее материалов будет оказана поддержка Консульского отдела РП в г. Москве.

Второй день конференции был выездным. Участники посетили старинный уральский город Кунгур (*на снимке справа*). Город расположен на пересечении с бывшим Сибирским трактом на берегах реки Сылвы и впадающих в неё рек Ирени и Шаквы. Возник он еще в 1663 г. и был долгое время форпостом проникновения русских на территорию Южного Урала и Поволжья, заселенного башкирами и татарами. В XIX в. здесь отбывали ссылку участники польских восстаний, а также польские революционеры в конце XIX-XX в. В городе находится множество интереснейших архитектурных сооружений, роскошные церкви и монастыри – все это говорит о былом величии старинного купеческого города на пути из Европы в Азию. В 1970 г. город был включен в список исторических городов России.

В мире Кунгур известен прежде всего как город, в окрестностях которого расположена уникальная Кунгурская ледовая пещера. И не случайно, что городом-побратимом Кунгура является польский город Величка, на территории которого находится не менее известная соляная шахта-пещера. После экскурсии по городу участники конференции посетили это чудо природы. И действительно, Кунгурская пещера не разочаровала, напротив – поразила своим природным богатсвом и красотой. Мне, побывавшему в Величке четыре раза, показалось, что Кунгурская пещера оставляет более восторженные впечатления, и прежде всего потому, что в отличие от шахты в Величке – это нерукотворное природное чудо. В Величке же большинство помещений облагорожено человеческими руками в туристических целях, чего не скажешь во время часового путешествия по Кунгурской ледовой пещере. Это одна из крупнейших карстовых пещер в Европейской части России (протяженность 5600 м, 60 озер).

Одним из пунктов посещения в городе Кунгуре стал визит на Вознесенский некрополь и его польский участок. Увы, некрополь как таковой практически не существует, а его польский участок – это разбросанные гранитные и песчанные плиты с надписями по-польски и латыни и нередко зиящие пустотой могилы. После возложения цветов на одну из плит мы все молча покинули это скорбное место. Остается сожалеть, что власти города, столько времени и средств уделяющие восстановлению городской архитектуры и в особенности церквей, совсем не подумали о приведении в порядок старинного некрополя, где похоронены известные кунгуряки.

После обеда в здании музея истории купечества началась работа круглого стола «Пермская Полония: история и современность». Перед собравшимися выступил директор Кунгурского историко-архитектурного и художественного музея-заповедника Сергей Мушкалов. Весьма познавательными были выступления кунгурских краеведов. Светлана Лапшина, основываясь на документах Кунгурского архива, раскрыла интересные страницы жизни ссыльных участников восстания 1863 г. Кстати, ее книгу «Кунгур как место ссылки» можно было приобрести при входе в музей. Автор подробно повествует о жизни польских ссыльных, в частности, доктора Людвига Окинчица, Тадеуша Стоммы и Ядвиги Прендовской, которая была курьером повстанцев, за что ее выслали в Кунгур на поселении. Впоследствии она довольно подробно описала город и его польскую колонию. Увлекательную историю нескольких поколений семьи Палладия Андрузского рассказала Лариса Елтышева. Свой рассказ она сопровождала слайдами фотографий конца XIX – начала XX вв., и это неслучайно – герой ее рассказа был городским фотографом.

Вторая часть круглого стола была посвящена общественным организациям и национальной политике региона в конце XX - начале XXI в. Своим опытом работы поделилась Мария Созонтова, заместитель председателя Законадательного собрания Кировской области и председатель правления Кировской региональной общественной организации «Россия-Польша». Организация эта возникла 25 лет тому назад, еще в СССР, как общество советско-польской дружбы. После распада СССР многие общества советско-польской дружбы прекратили свое существование. Некоторые стали основой для новой общественной деятельности – объединения лиц польского происхождения, как, например, общество «Висла» в Иркутске по сути преобразовалось в полонийную организацию «Огниво». В Кирове же общество советско-польской дружбы не только не прекратило своей работы и не преобразовалось в полонийное, а стало активно развиваться на благо российско-польских отношений. Киров – город-побратим польского города Седльце. Сотрудничество двух городов в разное время то развивалось, то утихало. Поэтому одной из целей общественной организации «Россия-Польша» является активизация побратимских связей.

В своем сообщении «Пермский центр польской культуры и польское сообщество региона» Мария Старцева, один из организаторов данной конференции, рассказала о деятельности общества по объединению поляков. Среди достижений полонийной организации за его почти 20-летнюю историю – ежегодные Дни польской культуры в Перми, фестивали польского кино и концерты польских музыкантов. Ежемесячно проходят заседания в «Польской гостиной». Важнейшим направлением деятельности Пермского центра польской культуры является изучение польского языка. Школа польского языка расположена во Дворце детского (юношеского) творчества, начиная с 1993 г. там проводятся занятия по польскому языку и культуре. Центр сотрудничает с католической общиной города, члены Центра ухаживают за польскими могилами на Егошихинском некрополе г. Перми. Благодаря сотрудничеству с католической общиной и Пермским государственным гуманитарно-педагогическим университетом, за последние 15 лет изданы сборники краеведческих исследований «Пермские поляки» (2001), «Поляки Прикамья» (2004). К 65-летию победы в Великой Отечественной войне был издан дневник Николая Бунды – Дневники (1941-1948 годы), Санкт-Петербург, 2010.

Закрывая последнее заседание конференции, консул Рышард Винярский подчеркнул роль полонийных организаций в популяризации исторической информации о польской диаспоре Урала. Попавшие на эту землю, чаще не по своему желанию, поляки не стремились к изоляции, а наоборот активно сотрудничали с другими народами, внося свою лепту в развитие культуры и промышленности Урала.

Сергей ЛЕОНЧИК

Фото автора

Другие фото автора см. на развороте цветного вкладыша: 1) Римско-католический костел в г. Перми; 2) Дворец Детства – Дворец детского (юношеского) творчества г. Перми; 3) В г. Кунгуре; 4) В. Журавин (г. Киров); 5) Д. Гусельников (г. Пермь – слева) и А. Чевардин (г. Екатеринбург – справа); 6) Автор статьи и к.ист. наук Татьяна Недзелюк из г. Новосибирска; 7) Выступает К. Дружинин (г. Челябинск); 8) С хлебом-солью у входа в Кунгурскую ледяную пещеру; 9-10) Внутри ледяной пешеры; 11) Особняк Любимовых в Перми (ныне Театр юного зрителя) арх. А. Турчевич; 12) г. Кунгур – в центре; 13) Фрагмент арки дома Мешкова, арх. А. Турчевич; 14) Консул Р. Винярский; 15) Сувенирные лавки в центре г. Перми; 16) Пассаж и палаты Любимовых в г. Перми (ныне ночной клуб) арх. А. Турчевич; 17-18) г. Кунгур; 19) Цветы на польской могиле Вознесенского некрополя г. Кунгура; 20) Пермский краеведческий музей (архитектор А. Турчевич – 1885-1887 гг.), арх. А. Турчевич; 21) Портрет архитектора А. Б. Турчевича (худ. К. Суслов, 2001 г.); 22) Дом Тупицыных в Перми (1888 г., позднее Поземельный банк, а ныне ФСБ) арх. А. Турчевич.

УЛАН-УДЭ

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ КОНСУЛ ПОЗНАКОМИЛСЯ С «НАДЖЕЕЙ»

В начале февраля 2012 г. в городе Улан-Удэ с официальным визитом побывал Генеральный консул Республики Польша в г. Иркутске Марек Зелинский.

На встрече с Президентом Республики Бурятия Вячеславом Наговицыным шла речь о развитии экономических и туристических связей. Также Генконсул встретился с Председателем Народного Хурала Бурятии Матвеем Гершевичем. Последний отметил, что польские туристы будут желанными гостями «Байкальской гавани», которая скоро начнет действовать в местности Турка. В свою очередь Генконсул Марек Зелинский пообещал, что поспособствует в привлечении в Бурятию польских туроператоров.

Кроме официальных встреч пан Марек Зелинский очень хотел познакомиться с польской автономией «Наджея» г. Улан-Удэ. 8 февраля вместе с председателем национально-культурной автономии поляков «Наджея» Мариной Ивановой они посетили Дом дружбы, где присутствовали на уроках Польской воскресной школы, проводимых учительницей Иоанной Панасюк. После этого пан Марек Зелинский встретился со старшим поколением в Доме польском. Он сказал, что впервые в Восточной Сибири, но очень рад, что находится здесь и теперь постарается, чтобы такие теплые встречи проходили чаще. Также он отметил, что НКАП «Наджея» г. Улан-Удэ является одной из самых активных и работоспособных не только в Сибири, но и в России.

В ближайших планах было оговорено проведение в городе Кяхта «круглого стола» по теме «Польский след в истории Кяхты». В Троицкосавске-Кяхте в свое время жили и занимались исследованиями ученые российского и международного масштаба. В девятнадцатом веке там проживали поляки А. И. Деспот-Зенович, Ю. Талько-Гринцевич и другие, которые также многое сделали для просвещения Троицкосавска и всей Сибири.

Анна ВИНОГРАДОВА

Sport w kulturze, kultura w sporcie

Ogłoszono wyniki międzynarodowego otwartego olimpijskiego konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży „Sport w Wyobraźni – Londyn 2012". Wśród laureatów konkursu zorganizowanego przez Fundację Młodej Polonii w Warszawie były też dzieci z Orenburga.

Ideą konkursu było ukazanie związków kultury ze sportem oraz rozwijanie zainteresowań sportowych i plastycznych dzieci i młodzieży, szczególnie w związku ze zbliżającą się olimpiadą w Londynie. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objęli: minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski, minister sportu i turystyki Adam Giersz, minister edukacji narodowej Katarzyna Hall, prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego Andrzej Kraśnicki, członek Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Irena Szewińska oraz znany polski kulomiot, złoty olimpijczyk Tomasz Majewski.

Orenburskie Obwodowe Centrum Kulturalno-oświatowe „Czerwone Maki" zajmowało się od 2011 r. propagowaniem informacji o konkursie wśród członków Polonii oraz rosyjskiej młodzieży w obwodzie orenburskim i zachęcało do udziału w nim. Z przyjemnością informuję, że nasze działania przyniosły duży sukces – wśród laureatów nagród konkursu znalazło się aż 13 uczestników z obwodu orenburskiego!

Nagrodę „Gran Prix" zdobyła 14-letnia Andżelika Bażenowa z Orenburga za pracę pt.: „Gracja olimpijska".

Uroczyste wręczenie nagród i dyplomów odbyło się 21 lutego na wernisażu prac plastycznych laureatów w foyer Centrum Olimpijskiego w Warszawie. Na wernisażu można było zobaczyć nagrodzone prace dzieci i młodzieży z aż 14 krajów świata. W sierpniu, w czasie igrzysk w Londynie, prace były prezentowane również w Ambasadzie RP w Londynie.

Nagrodzone prace będzie można podziwiać także w specjalnym albumie olimpijskim Fundacji Młodej Polonii. Dwujęzyczne wydawnictwo (polsko-angielskie) służyło promocji kultury polskiej podczas zawodów w stolicy Zjednoczonego Królestwa.

Wanda SELIWANOWSKA,
prezes zarządu Orenburskiego obwodowego kulturalno-oświatowego Centrum „Czerwone Maki"

Nagrodzona praca Andżeliki Bażenowej z Orenburga. Foto Archiwum Czerwone Maki

ВАРШАВА, ulica Mandelsztama

Имя русского поэта увековечено в Польше. Первая в мире улица имени Осипа Мандельштама открылась в Варшаве – городе, где Осип Мандельштам родился в январе 1891 года. Решение о присвоении имени поэта одному из университетских переулков принято ректором и сенатом университета по предложению председателя польского ПЕН-клуба Адама Поморского, поэта и переводчика Мандельштама.

Открытие улицы состоялось 18 мая в главном кампусе Варшавского университета. Каменную табличку с надписью «Ulica Mandelsztama» на стене здания Института истории открыл 81-летний племянник поэта Александр Александрович Мандельштам.

То, что первая мандельштамовская улица появилась именно здесь, оправданно не только местом рождения поэта. Так уж сложилось, что Мандельштам, его имя и его стихи значат в Польше – стране замечательных поэтов, стране жесткой социалистической диктатуры и стране «Солидарности» – несравнимо больше, чем в большинстве других европейских стран. Его стихи переводили, пели, по ним ставились спектакли… Польское восприятие Мандельштама уникально тем, что мало чем отличается от российского: его гениальные стихи – это воздух, это свобода, это поэтическая правота и гражданское мужество. Всем этим насквозь пропитаны лучшие польские поэты, почти все они знали русский и брались за переводы из Мандельштама или писали о нем собственные стихи или эссе.

Варшавская ulica Mandelsztama расположена внутри университетского кампуса на Краковском Предместье – в самом центре города, в двух шагах от зданий, парков и памятников, в которых запечатлена, без преувеличения, вся польская история с ее взлетами и падениями, шляхтой и бунтами. Строго говоря, это не топоним в коммунальном смысле слова: никто не будет на ней проживать. С легкой руки Осипа Эмильевича это скорее метафизическая категория, в которой сошлись жизнь и судьба поэта, и посмертная слава его поэзии.

Павел НЕРЛЕР,
председатель Мандельштамовского общества
(Пресс-служба Варшавского Университета)

БАРНАУЛ

Делегация Польши на Алтае

5 сентября 2012 г. в Алтайском государственном университете произошла встреча польской делегации с представителями Полонии Алтайского края. Делегацию Республики Польша возглавлял Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Польша в России Войцех Зайончковски.

Это было первое мероприятие в ходе официального визита польской делегации в Алтайский край, сообщал департамент Администрации края по связям с институтами гражданского общества.

С российской стороны гостей приветствовали ректор Алтайского госуниверситета Сергей Землюков, член Совета Федерации Федерального собрания Российской Федерации от краевого Законодательного Собрания Сергей Белоусов, начальник департамента Администрации края по связям с институтами гражданского общества Валерий Труевцев, председатели польских общественных организаций края – «Дом Польский» (г. Барнаул) Ванда Ярмолинская и «Ожел Бялы» (г. Бийск) Валерий Рафальский.

В рамках неформальной беседы алтайские поляки рассказали о работе общественных объединений по сохранению и развитию польской культуры, изучению польского языка, участию диаспоры в общественной жизни края. Профессор Валерий Скубневский поведал гостям об истории поляков на Алтае, профессор Ирина Никулина – о развитии научных связей между Алтайским краем и Республикой Польша.

Примечательно, что на встрече с членами официальной делегации присутствовали не только почетные члены польских общественных объединений края, но и молодежь, интересующаяся своими польскими корнями, связями с исторической родиной. Каждый получил возможность задать свои вопросы главе делегации Войцеху Зайончковски, польскому экономисту профессору Лешеку Бальцеровичу и другим членам делегации.

Затем состоялась рабочая встреча Губернатора Алтайского края Александра Карлина с Чрезвычайным и Полномочным послом Республики Польша в России Войцехом Зайончковски и членами делегации. Стороны обсудили перспективы развития сотрудничества. «С нашей стороны мы имеем очень четкие, внятные намерения не только поддерживать уже сложившиеся экономические, гуманитарные отношения Алтайского края с Польской Республикой, но и развивать их. Мы готовы задействовать для достижения этой цели потенциал полномочий региональной власти, привлекать наше бизнес-сообщество, использовать возможности польской диаспоры, которая занимает достойное место в этнокультурном пространстве Алтайского края», – заверил Александр Карлин Чрезвычайного и Полномочного посла.

Губернатор края особо подчеркнул востребованность иностранных инвестиций в регионе. Интересными, взаимовыгодными направлениями сотрудничества могут стать ЖКХ, туризм, сельхозпереработка, транспорт, биофармацевтика и др.

По мнению Александра Карлина, серьезной проработки требует тема сотрудничества в области туризма. Сегодня Алтайский край по динамике развития туризма занимает по итогам 2011 года первые-вторые места, деля эти позиции с Санкт-Петербургом. «По итогам 2011 года прирост туристического потока составил 15 процентов», – сообщил губернатор. Он призвал гостей во время посещения «Бирюзовой Катуни» внимательно изучить эту площадку «не только с точки зрения рекреационных факторов, но и её готовности принять инвестиции. По оценке ряда руководителей федеральных ведомств, сегодня в России в туристической сфере нет площадки, которая бы имела такую же степень инфраструктурной обустроенности , как наша «Бирюзовая Катунь», – пояснил губернатор гостям.

Большим потенциалом, по замечанию Александра Карлина, обладает сотрудничество с Алтайским биофармацевтическим кластером, созданным на базе предприятий самого большого наукограда Российской Федерации – Бийска. «Речь идет не только о нашей готовности поставлять продукцию фармацевтики и парафармацевтики, но и о нашем взаимодействии по развитию собственного производства», – сказал он. Интересные совместные проекты могут быть реализованы в сфере переработки – мукомольно-крупяной, мясоперерабатывающей, молочной промышленности, в том числе в области сыроделия, кроме того в Алтайском крае планируется создать современное консервное производство, восстановить выпуск натуральных соков.

Чрезвычайный и Полномочный посол Республики Польша в России Войцех Зайончковски заверил губернатора Александра Карлина в заинтересованности развивать сотрудничество с Алтайским краем. По его словам, польский бизнес оценивает российский рынок как весьма привлекательный для вложения инвестиций . «Сегодня настал момент, когда польский бизнес, который прагматичен в своем подходе к внешним связям, обращает больше внимания на Россию. Здесь более предсказуемые условия, большой рынок. Польские предприниматели инвестируют в совокупности 700-750 млн долларов в Россию. Некоторые предприятия считают для себя российский рынок приоритетным по сравнению даже с польским», – подчеркнул он. По его словам, одним из основных направлений, которое польская сторона намерена продвигать в Россию, является поставка городского и железнодорожного транспорта.

(Информация предоставлена общественной организацией „Дом Польский", г. Барнаул)

Международный конкурс

ПОЛОЖЕНИЕ об открытом международном конкурсе юношеского литературного и художественного творчества «Листая энциклопедию жизни…», посвященном поэме А. Мицкевича «Пан Тадеуш» и роману А. Пушкина «Евгений Онегин».

Конкурс проводится в рамках проекта «Zabawy, spory w one lata...» (Kultura życia codziennego arystokracji rosyjskiej i polskiej szlachty w XIX w.: na podstawie poematów Adama Mickiewicza «Pan Tadeusz» i Aleksandra Puszkina «Eugeniusz Oniegin» – Культура повседневной жизни русской аристократии и польской шляхты в XIX в.: по поэме Адама Мицкевича «Пан Тадеуш» и роману Александра Пушкина «Евгений Онегин»), реализуемого совместно с Центром Польско-российского диалога и согласия.

В обеих поэмах изображена повседневная жизнь в больших городах и в деревне, описано, как одевались и что ели польские и русские дворяне в XIX веке, чем интересовались, как развлекались. Россия и Польша – это две страны, исторические и культурные судьбы которых всегда были тесно связаны. Несмотря на некоторые разногласия, у нас общие корни, похожая культура.

Мы предлагаем убедиться в этом, вчитавшись и сравнив между собой два монументальных произведения двух великих народов.

Организаторы конкурса:

– Дом Дружбы народов Республики Башкортостан;

– Региональная общественная организация Центр польской культуры и просвещения «Возрождение» Республики Башкортостан.

Цели конкурса:

– популяризация классического наследия польской и русской литературы и культуры среди школьников и молодежи;

– привлечение внимания общественности к работе по сохранению и распространению культурного наследия;

– воспитание толерантности, уважения к чужой культуре;

Задачи конкурса:

– познакомить русских школьников с выдающимся произведением мировой и польской литературы «Пан Тадеуш» А. Мицкевича;

– познакомить польских школьников с выдающимся произведением мировой и русской литературы «Евгений Онегин» А. Пушкина;

– развивать креативные способности и фантазию школьников;

– углубить знания по предмету «Русская литература» у школьников;

– пробудить познавательный интерес к родной и генетически родственной культуре у школьников и молодежи;

– привлечь внимание педагогической общественности к культурно-просветительской работе Центра польской культуры и просвещения Республики Башкортостан;

Участники конкурса:

В конкурсе принимают участие школьники и студенты в возрасте от 14 до 20 лет. Работы будут оцениваться по следующим возрастным категориям: 14-17 лет и 18-20 лет. Работы должны быть творческими и самостоятельными, выполненными в 2012-2013 годах.

Номинации конкурса:

1. Номинация «Изобразительное искусство»

В данной номинации могут быть представлены иллюстрации к роману А.С. Пушкина «Евгений Онегин» и к поэме А. Мицкевича «Пан Тадеуш».

Принимаются работы в следующих техниках: акварель, гуашь, акрил, смешанная техника, любые графические техники, декоративно-прикладное искусство (батик, вышивка, гобелен, лоскутное шитье, куклы).

Максимальный размер работы – 60х80. Работы присылаются в неоформленном виде (без паспарту). При пересылке работы не сгибать и не сворачивать в рулон. С обратной стороны каждой работы должна быть заявка участника конкурса, заполненная по установленной форме (Приложение № 1).

Работы, не прошедшие по конкурсу, не возвращаются. Работы лауреатов и дипломантов конкурса остаются в методическом фонде конкурса в целях популяризации конкурса, благотворительной деятельности.

2. Литературная номинация

В данной номинации может быть представлена пародия или стилизация (в стихах или прозе) к роману А.С. Пушкина «Евгений Онегин» и к поэме А. Мицкевича «Пан Тадеуш». Жюри будет учитывать оригинальность, следование исходному тексту (соблюдение онегинской строфы, польского александрийского стиха в случае стихотворной пародии или стилизации).

Работы могут быть выполнены на русском или польском языке. К каждой работе должна быть приложена заявка участника конкурса, заполненная по установленной форме (Приложение № 1).

3. Номинация «Культурологический эксперимент»

Здесь предлагается пофантазировать о том, что было бы, если бы герои романа А.С. Пушкина «Евгений Онегин» оказались бы в реалиях поэмы А. Мицкевича «Пан Тадеуш» и наоборот.

Свои мысли предлагается изложить в сочинении в свободной форме на одну из следующих тем:

– «Отрывок из путешествия Онегина в Соплицово»;

– «Пан Тадеуш в Петербурге»;

– «Граф и Ленский: какой могла бы быть их встреча в Германии?»;

– «Телимена в высшем обществе Петербурга (кого из героев «Евгения Онегина» она там встретит?)»;

– «Татьяна, Ольга и Зося приезжают друг к другу в гости»;

– «Карьера майора Плута в России»;

– «Что общего может быть у Судьи и супругов Лариных?».

Работы могут быть выполнены на русском или польском языке. К каждой работе должна быть приложена заявка участника конкурса, заполненная по установленной форме (Приложение № 1).

Порядок проведения конкурса

Конкурс проводится с 01 ноября 2012 года по 30 мая 2013 года.

1 этап конкурса проводится с 01 ноября 2012 года по 30 мая 2013 года. В ходе первого этапа конкурса участники создают свои конкурсные произведения согласно заявленным номинациям и направляют в адрес организационного комитета конкурса. **2 этап** конкурса проводится с 30 мая 2013 года. На данном этапе члены жюри определяют лауреатов и дипломантов конкурса.

Церемония награждения победителей конкурса проводится в сентябре 2013 года. Из конкурсных произведений формируется выставка изобразительного искусства.

Работы, выполненные в номинации «Изобразительное искусство», направляются по адресу: 450001, г. Уфа, ул. Комсомольская, 19-80. Работы, выполненные в Литературной номинации и номинации «Культурологический эксперимент» направляются в электронном виде по электронному адресу: konkurs.eopt@gmail.com

Организационные вопросы можно также направлять по электронному адресу: konkurs.eopt@gmail.com. **Контактный телефон** – 8-919-608-1801.

Жюри конкурса: формируется из авторитетных художников, педагогов, искусствоведов, литературоведов, представителей общественности.

Подведение итогов и награждение:

Жюри во всех номинациях определяет лауреатов (1, 2, 3 места) в каждой из двух возрастных категорий. Количество специальных призов определяется в ходе работы жюри. Всем участникам конкурса, вне зависимости от призовых мест, вручаются сертификаты участника.

Педагоги, подготовившие лауреатов и дипломантов, награждаются благодарственными письмами оргкомитета.

Приложение № 1

Образец заявки участника конкурса

Фамилия (автора)_____
Имя (автора) _____
Количество лет (на момент создания работы) _____
Номинация _____
ФИО (преподавателя), телефон, e-mail _____
_____
Название учебного заведения и полный адрес с индексом____
_____
_____
Телефон, e-mail (учебного заведения) _____
_____
Дополнительная информация (если имеется) _____
_____

MAZURZY NA SYBERII

Stowarzyszenie „Zielone Dzieci" oraz Fundacja „Dziedzictwo Nasze" zorganizowały 4 września w sali sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie międzynarodową konferencję „Mazurzy na Syberii". Towarzyszyła jej wystawa „Wypędzeni, przypędzeni. Kształtowanie się nowego społeczeństwa na Warmii i Mazurach w latach 1945-1949" przygotowana przez Delegaturę IPN w Olsztynie.

Przybyłych na spotkanie powitała Anna Wasilewska, członek zarządu województwa warmińsko-mazurskiego, która wspomniała, że dopiero od niedawna problem Mazurów w realiach po II wojnie światowej ogląda światło dzienne. Przez lata o sprawie milczano, jako o temacie niewygodnym. Mazurzy uważani byli w wielu przypadkach za mniejszość o rodowodzie niemieckim, co nie było prawdą.

Referat na temat „Początków osadnictwa mazurskiego w Prusach – roli ludności mazurskiej w budowaniu struktur gospodarczych" wygłosił dr hab. Jan Gancewski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Z kolei dr Sergiusz Leończyk z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach mówił o „Mazurskich wioskach na Syberii. Genezie ich powstania i rozwoju na przełomie XIX-XX wieku". W Republice Chakasji w południowej Syberii – w dwóch wsiach: Aleksandrówce i Znamience – żyją Mazurzy. Ich pradziadowie dobrowolnie przyjechali na Syberię pod koniec XIX wieku.

– Mieszkańcy tych wsi mówią, że są Polakami, ale od razu zastrzegają, że są Mazurami. To ich określa. Mówią do dziś po polsku z elementami mazurskiej gwary, są protestantami, do dziś niektórzy z nich mają zachowane po dziadkach i pradziadkach przedmioty, np. koc przywieziony z Mazur – opowiadał o Mazurach z Syberii Sergiusz Leończyk, naukowiec i działacz polonijny z Republiki Chakasji.

Według niego, Mazurzy dobrowolnie wyjechali na Syberię na przełomie XIX i XX wieku z ziem polskich. – Potomek jednego z nich mówił mi, że dziadek nie chciał wyjeżdżać za pracą do Niemiec, bo nie czuł się Niemcem. Wybrał Syberię, a wielu pojechało wtedy do Brazylii – mówił Leończyk. W 1897 roku Mazur Aleksander Kiersz założył istniejącą do dziś wieś Aleksandrówkę. Jej mieszkańcy przez lata utrzymywali się z roli: siali pszenicę, żyto oraz len, zaś z wełny owiec tkali ubrania. Po wojnie część z nich założyła kolejną wieś – Znamienkę.

Z tematem „Kształtowanie stosunków narodowościowych na Warmii i Mazurach w latach 1945-1950 – wprowadzenie do wystawy" wystąpił doktorant UWM Dominik Krysiak, z olsztyńskiej delegatury IPN. Wskazał on na liczne popełniane błędy władz wobec ludności mazurskiej i poczuciu krzywdy tej społeczności odczuwanej do dziś.

Jednym z najciekawszych było wystąpienie Joanny Wańkowskiej-Sobiesiak, pełnomocnika wojewody ds. mniejszości narodowych i etnicznych. Przedstawiła ona losy kobiet Sybiraczek, które ukazywały dramatyzm losów Mazurek pod koniec II wojny światowej. Wańkowska-Sobiesiak opisała w swej książce „Buty Agaty" losy 22 kobiet, reprezentantek licznej społeczności zesłanych przez dyrektywę Stalina od wiosny do końca 1945 roku na Syberię. W sumie zesłano ponad 78 tys. mieszkańców Warmii i Mazur, deklarujących się jako Mazurzy. W tej grupie znalazło się prawie 700 kobiet, w większości bardzo młodych, które nie przekroczyły 20. roku życia. Wiele z nich nie wróciło z niewoli, gdyż nie wytrzymały ekstremalnie ciężkich warunków pracy. Pani pełnomocnik przedstawiła sylwetki i losy 10 Mazurek.

Nie mniej ciekawym było wystąpienie doktoranta Uniwersytetu w Kielcach Artioma Czernyszewa, który opowiedział o „Polskiej inteligencji w Krasnojarsku na początku XX wieku". Ta prezentacja, ilustrowana slajdami, przybliżyła sylwetkę Dominika Górnickiego, Witolda Górnickiego (jednego z największych pisarzy w kulturze chakaskiej) i jego potomków, którzy wpłynęli mocno na kształtowanie narodowej chakaskiej inteligecji w początkach XX wieku – Leonida Kyzłasowa, wybitnego naukowca i działacza republiki, oraz Klary Kyzłasowej, lekarza ginekologa, działaczki Stowarzyszenia Polonia i Memoriał.

Konferencję zakończył pokaz filmu „Polacy na Syberii" w reżyserii Grażyny Orłowskiej-Sondej z TV Wrocław oraz wystąpienie Zofii Wojciechowskiej – „Wielokulturowość przestrzeni – Program Pomost".

Inf.wł.

Na zdjęciach Mariana Modzelewskiego na dole: uczestnicy konferencji po zakończeniu obrad; Od prawej Waldemar Majcher z departamentu kultury Urzędu Marszałkowskiego Warmii i Mazur, prezes Stowarzyszenia Twórców Ludowych ex katedra Anna Wasilewska-W Sejmiku Województwa pracuje w komisjach kultury i edukacji, samorządu terytorialnego i bezpieczeństwa publicznego oraz współpracy międzynarodowej; z lewej Barbara Chludzińska prezes Fundacji Dziedzictwo Nasze oraz Radosław Pietrzak z Departamentu Kultury UM WiM. Zdjęcia tegoż Autora również na 2 str. kolorowej okładki.

ДЕНЬ ПОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ В МИНУСИНСКЕ

10 ноября 2012 г. Красноярская региональная польская национально-культурная общественная организация «Полония Минусинска» присоединилась к программе ежегодных „Дней польской культуры", проводимых Культурно-национальной общественной организацией „Полония" Республики Хакасия.

В 9.30 утра представители хакасской Полонии, а также вице-консул Генерального консульства Республики Польша в г. Иркутске Йоанна Шелига прибыли в Минусинск. Мероприятия начались с посещения гостями и минусинскими полонийцами мемориальных мест, связанных с пребыванием поляков в Минусинске – могил поляков начала XX века на старом городском кладбище, а также современного памятника польским матерям и детям. Были возложены цветы, произнесены молитвы и слова воспоминаний об усопших.

От дней минувших участники вновь перенеслись в мир современности, все краски которого можно было созерцать на восхитительных акварелях минусинского художника Виталия Валькова, который, к слову сказать, относит свое происхождение и к польским корням. На экспозиции картин в городской картинной галерее автор рассказал о своем творчестве, презентовал вице-консулу Йоанне Шелиге иллюстрированный каталог выставки с памятным автографом. Директор галереи Татьяна Суворова рассказала о роли минусинских художников в современном изобразительном искусстве Сибири. Во время кофе-паузы минусинцы и их гости беседовали о жизни организации „Полония Минусинска", делились планами и надеждами.

Программа „Дня польской культуры" продолжилась в Минусинском краеведческом музее им. Мартьянова. Директор музея, Людмила Ермолаева, провела экскурсию по музею. Большой интерес у гостей и посетителей музея вызвала выставка книг на польском языке из фондов научной библиотеки музея.

Затем любители польской музыкальной культуры собрались в самом большом зале музея на концерт самодеятельного вокального ансамбля „Червонэ ягоды". В исполнении ансамбля „Червонэ ягоды" прозвучали популярные народные и эстрадные песни на польском, русском и татарском языках, такие, как „Каролинка", „Холя", „По диким степям Забайкалья", „Кубелек" и другие. Впервые ансамбль выступал в составе 10 человек. В наш коллектив достойно влились Любовь Каптырева, Елена Кузнецова, Ольга Пивикова и Елена Постникова.

Украшением программы стали номера хореографического ансамбля „Озорные каблучки": „Полонез" и „Русский танец". Бурными аплодисментами встретили зрители выступление дуэта „Славяночка" детского сада №1 с известной польской песней „Разноцветные ярмарки". Во время концерта зрителям демонстрировались фотослайды, которые комментировала председатель „Полонии Минусинска" Елизавета Лясковская. Она познакомила собравшихся с деятельностью „Полонии Минусинска". Самым трогательным выступлением стали детские польские стихи, прочитанные учащимися субботней школы польского языка и культуры.

С приветственным словом к участникам и зрителям обратились заместитель министра культуры Красноярского края Ирина Коренец, начальник отдела культуры г. Минусинска Ирина Вдонина, директор музея, депутат городского совета Людмила Ермолаева, вице-консул Йоанна Шелига, председатель организации „Полония" Республики Хакасия Сергей Леончик.

Дни польской культуры в Минусинске стали традиционными и являются ярким примером межнационального культурного обмена.

Лариса КОРЕНЕЦ, руководитель ансамбля „Чэрвонэ ягоды"

На снимках: Выступает детский ансамбль „Озорные коблучки"; во время экскурсии – Йоанна Шелига, вице-консул Генерального консульства РП в г. Иркутске и директор музея Людмила Ермолаева; солистки ансамбля „Чэрвонэ ягоды" Светлана Верьясова (справа) и Ольга Темерова; у памятника польским матерям и детям.

Фото Людмилы ПОРОШИНОЙ

Wielka Stopa na Zamku w Tykocinie. Miejsca święte i przeklęte

Takie miano – Wielka Stopa – nadał łomżyńskiej "Stopce" jeden z najbardziej znanych historyków polskich, prof. Henryk Samsonowicz. Wraz z nim na zaproszenie "Stopki" w tykocińskim zamku w piątek (19.10) zjawili się glogerianie z całej Polski. Oklaskiwali laureatów konkursu, słuchali o miejscach świętych i przeklętych.

Czy odbudowany i wywołujący różne opinie zamek w Tykocinie, niegdyś własność króla Zygmunta Augusta i siedziba biblioteki królewskiej – będzie miejscem świętym, czy przeklętym – przyszłość pokaże. Na pewno jednak już powoli się staje przestrzenią, w której pielęgnuje się tradycje i prowadzi działalność kulturalną. I to miejsce na kolejną sesję naukową i rozstrzygnięcie 23. już edycji konkursu O Nagrodę i Medal Zygmunta Glogera wybrało Stowarzyszenie Prasoznawcze "Stopka" z Łomży. Nieprzypadkowo: gospodarzem zamku jest Jacek Nazarko, który za odbudowę zamku i przystosowanie go do działalności kulturalnej, został laureatem wyróżnienia tegorocznej edycji konkursu. A znajdujące się dosłownie kilka kilometrów dalej Jeżewo to matecznik patrona nagrody – wielkiego XIX-wiecznego etnografa – Zygmunta Glogera. Niestety, majątek rodziny Glogerów, mimo dotychczasowych wielokrotnych apeli do władz, by się nim zająć, popadł w ruinę.

***

Stanisław Zagórski, prezes "Stopki" (która wybrała na sesję inne miejsce niż dotychczas rodzinna Łomża), zapowiedział w piątek, że do władz wojewódzkich wystosują jako stowarzyszenie oficjalne pismo z apelem, by ratować przynajmniej te zrujnowane resztki.

Póki co, glogerianie w zamku dyskutowali, oklaskiwali kolejnych laureatów nagrody, słuchali odczytów. Tu – dla niewtajemniczonych – wyjaśnienie: bardzo szeroka działalność "Stopki" powoduje bowiem, że potrzebny jest słownik terminów:

* glogerianie – to rozrastająca się co roku od 23 lat wielka rodzina miłośników małych ojczyzn, którzy skrzętnie zbierają okruchy przeszłości, piszą książki, dbają o tradycję, rozpracowują zawiłe wątki polskiej historii i kultury. To naukowcy, historycy, animatorzy kultury, ale też często osoby, które historią zajęły się z pasji i miłości do danego tematu, czy choćby kawałka ziemi, w której mieszkają.

* "Stopka" to stowarzyszenie pod wodzą niestrudzonego Stanisława Zagórskiego, które od ponad dwóch dekad uparcie wynajduje takich pasjonatów i ich nagradza. Organizuje sesje, poruszające bardzo ciekawe tematy, wydaje książki (w tym roku to książka, mająca taki sam tytuł jak sesja: "Miejsca święte, miejsca przeklęte"). Przez 23 lata liczba referatów, wydawnictw – idzie w setki; "Stopka" już dawno wyszła poza ramy Łomżyńskiego, jej działalność dotyczy już całej Polski, a nawet zagranicy. A sama "stopkowa" nagroda glogerowska, jak słusznie zauważyła przedstawicielka Narodowego Centrum Kultury, to dla polskiej humanistyki niezwykle ważne wyróżnienie.

***

Od wielu lat działalność "Stopki" wspierają dwa wielkie nazwiska dla polskiej historii: prof. Janusz Tazbir i prof. Henryk Samsonowicz, którzy uczestniczyli w uroczystości. Ten ostatni w tym roku przewodniczył kapitule konkursu.

– Oceniając pracę tegorocznych kandydatów do nagrody, mieliśmy do czynienia z niesłychanie rozbudowaną tematyką. Bo też to i tematy związane ze staropolszczyzną, i z ogromem zabytków. Czasem opracowywane zagadnienie dotyczyło jednej gminy zaledwie, jednego zjawiska, ale pojawiła się też problematyka dotycząca Polaków w Azji. Proszę sobie wyobrazić jak ogromnego obszaru dotyczy konkurs – od Śląska po Syberię – mówił prof. Samsonowicz. – Stopka interesuje się najrozmaitszymi środowiskami – wśród nominowanych do konkursu są naukowcy, działacze lokalnych społeczności, miłośnicy przeszłości, pamięci. Przekrój tych, co biorą udział w konkursie jest niesłychanie szeroki. Dowodzi, jak zróżnicowane jest nasze społeczeństwo. To "Stopka" właśnie uczy nas jak ładnie dzielić się swoimi poglądami. Bo "Stopka" nie jest już "Stopką", ona jest Wielką Stopą, która tkwi mocno w naszym kraju – mówił przewodniczący kapituły.

Nagrody Glogera 2012

*** Nagroda I Stopnia – prof. Dariusz Rott (za wybitne osiągnięcia badawcze w zakresie dziejów piśmiennictwa staropolskiego na Śląsku w XVI i XVII w.).**

*** Nagroda II Stopnia – Krzysztof Burek (za prace poświęcone dziejom Sandomierza i ziemi sandomierskiej).**

*** Nagroda III stopnia – dr Sergiusz Leończyk (animator ruchu polonijnego w Rosji, za upamiętnianie losów Polaków na Syberii).**

Wyróżnienia:

*** Witold Banach (za wszechstronne badania i opracowania historii Ostrowa Wielkopolskiego, a także stworzenie wielotomowej "Biblioteki Ostrowskiej").**

*** Beata Hebzda-Sołogub (za pionierskie badania i opracowania powojennych dziejów ludności żydowskiej w powiecie dzierżoniowskim).**

*** Edward Kopówka (kierownik Muzeum w Treblince – za badania dziejów męczeństwa i zagłady społeczności żydowskiej w Treblince).**

*** Jacek Nazarko (za odbudowę i przystosowanie zamku Zygmunta Augusta w Tykocinie do celów kulturalnych).**

*** Marek Nazarko (burmistrz Michałowa – za inspiracje i wdrażanie wielu ważnych przedsięwzięć kulturalnych i gospodarczych w gminie Michałowo).**

Monika ŻMIJEWSKA

Tematem następnej sesji glogerowskiej ma być plaga celebrytów.

LISTY DO REDAKCJI

Drodzy Rodacy z Syberii!

Szukam brakujących elementów w historii mojej rodziny. Rodzina mieszkała w Krasnojarsku. Dziadek Piotr Wąsowski był pracownikiem Kolei Żelaznej.

W 1911 r. ożenił się z Ludwiką z domu Atroszczyk. Mieli pięcioro dzieci – Juliana, Konstantego, Edwarda, Wiktorię i Mieczysława. Dziadek popełnił mezalians. Związek ten nie był zaakceptowany przez pradziadków. Dziadek utonął w Jenisieju. Prawdopodobnie w 1923 r. rodzina otrzymała prawo powrotu do Polski. Jednak rodzina nie wyjechała w jednym kierunku. Niechęć ze strony pradziadków do babci była tak silna, że nie zabrali jej do swojego majatku. Babcia wróciła do swojego kuzynostwa do Wilenki. Imion pradziadków ani miejscowości, do której wrócili nie znam, nie wiem czy dziadek Piotr miał jakieś rodzeństwo. Nie pojadę do Krasnojarska na grób dziadka. Nie mam pojęcia jak odpowiedzieć na te zagadki. Proszę mi podać jakieś wskazówki. Może ktoś niechcący natknął się na to nazwisko.

Pozdrawiam, ***Anna UTWALD***

E-mail: annna.utvald@wp.pl

*****

W związku z zakończeniem działalności na stanowisku prezesa Polskiej Autonomii Kulturalnej „Ogniwo" w Irkucku chciałbym złożyć podziękowania wszystkim tym, których spotkałem na mojej drodze społecznej i którzy zechcieli ze mną współpracować.

Było dla mnie zaszczytem, że mogłem uczestniczyć w dziele rozwoju Polonii na ziemi rosyjskiej we współpracy z Państwem.

Z wyrazami szacunku

Eugeniusz WRZASZCZ

ПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ

Вроцлав, ты незабываем!

Вроцлав – один из самых красивых городов Польши. За свою более чем тысячелетнюю историю он успел побывать под управлением польских, чешских, немецких, австрийских и венгерских властей. Все эти культуры оставляли свой отпечаток на каменных стенах городских зданий, и в этом удивительном многонациональном смешении родился уникальный в своём роде город. Вроцлав – одно из тех старинных поселений, где время будто поворачивает вспять, и течет медленно, словно мысли перед сном...

Мне и Людмиле Полежаевой – главному редактору журнала Rodacy («Соотечественники»), посчастливилось побывать во Вроцлаве в конце мая 2012 года. Приехали мы по приглашению почтенного пана Влодарчика – председателя польского Союза Сибиряков. Пан Влодарчик любезно пригласил нас на молодежный фестиваль «Не забудем могилы предков» (в моем вольном переводе), который стал своеобразным этапом в одноименном движении молодых поляков, проживающих не только в Польше, но и в России, и в Прибалтике, и в Украине, и в Белоруссии.

Это движение очень популярно среди молодежи, наполнено высоким патриотическим смыслом, что немаловажно во времена глобализации и распада многих нравственных ценностей. Харцеровское движение, которое несмотря на войны, политические потрясения и смены режимов, недавно отпраздновало свое столетие, попрежнему является той направляющей силой, которая организовала и повела за собой молодежь на благое дело.

Шествие харцерских отрядов на Рыночной площади, великолепный концерт, на котором выступили несколько десятков коллективов из разных стран, разноцветье костюмов, многоголосье хоров, великолепные танцы – все это не просто поразило наше воображение, а оставило неизгладимое ощущение восторга и радости за людей, которые не забывают традиции и свершения своих предков, и ощущает себя неразделимыми с Польшей.

Пан Болеслав Влодарчик – добрый друг России и поляков, проживающих на ее территории. Особое отношение у него к Сибири и сибирякам. Ведь там, в польском детдоме в селе Малая Минуса, прошло его раннее детство. И несмотря на трудности военного лихолетья, голод и холод, пан Влодарчик с теплотой в голосе вспоминает те времена, и уже не раз побывал в наших сибирских местах, ставших, по сути, его второй родиной. И не случайно, наверно, Марта – внучка пана Болеслава, стала нашим добрым гидом по Вроцлаву. Наверняка по совету дедушки она изучала русский язык и литературу во Вроцлавском университете. Правда, в разговоре с нами слегка стеснялась своего акцента, но он-то как раз и добавлял прелести нашим беседам с высокой красивой полькой – очень скромной и обаятельной девушкой.

Основные достопримечательности Вроцлава сосредоточены вокруг Рынка. Это просто шедевральная ратуша, ренессансные дома патрициев XVI-XVIII веков, домики «Ясь» и «Малгося» перед кирхой Св. Елизаветы, кирха Св. Марии Магдалены неподалеку; Рацлавицкая панорама, выполненная по типу Бородинской и изображающая битву того же времени, только русские там сражаются не с французами, а с поляками под предводительством знаменитого Тадеуша Костюшки; университет, построенный при австрийцах на месте старого герцогского замка; библиотека Оссолинских и ботанический сад у собора на Тумском острове.

Мы бродили по Рыночной площади, наблюдали, как отдыхают в многочисленных кафешках люди, останавливались поглазеть на причудливые фонтаны и картины местных художников, послушать уличных музыкантов. Затем пили кофе в одном из кафе, говорили о великой русской литературе, и великой – польской. Оказалось, у нас много точек соприкосновения: прекрасная музыка Шопена и Огинского, поэзия Адама Мицкевича, романы Болеслава Пруса и Генриха Сенкевича, и, конечно же, Достоевский, Чехов, Пушкин и Гоголь…

А потом мы устроили охоту… на гномов. Дело в том, что на улицах Вроцлава встречается немалое количество бронзовых статуэток – «краснолюдков», как тут называют гномов. Считается, что эти неутомимые подземные труженики способствуют росту и процветанию города. У каждого из гномов есть свое имя: два Сизифа катят тяжелый гранитный шар на Рыночной площади, у решетки на Тюремной улице сидит Узник, на берегу Одры всегда готов помочь со стиркой вежливый гном Прачка.

Во Вроцлаве «краснолюдки» по преданию жили всегда, неизвестно откуда они прибыли, куда шли, но в Нижней Силезии им понравилось больше всего в мире, здесь и поселились. С каждым годом фиксируется все больше встреч с этими созданиями, а они сами становятся не такими пугливыми. Занятые собственными делами, они, кажется, не особенно обращают внимание на больших людей, и учитывая это, городская власть официально просит жителей города и туристов внимательно смотреть под ноги!

Если серьезно, то сказочные существа, отлитые из бронзы, «поселились» на вроцлавских улицах в 2004 году. К чести вроцлавян с момента появления на городских улицах первого бронзового гномика не было зарегистрировано ни одной попытки утащить его в качестве сувенира.

WIZYTA REDAKCJI „RODAKÓW" WE WROCŁAWIU

W dniach 18-20.05 na wrocławskim rynku odbył się wielki Koncert Kresowy, który podsumował akcję Mogiłę pradziada ocal od zapomnienia. Związek Sybiraków III RP miał niewątpliwy zaszczyt uczestniczyć w przedsięwzięciu. Głównym organizatorem akcji jest Studio Wschód z panią redaktor Grażyną Orłowską-Sondej na czele. Naszym zadaniem była pomoc w zbiórce pieniędzy i pośrednictwo w zaproszeniu, a także otoczeniu opieką przybyłych zespołów na koncerty wieńczące zbiórkę funduszy. Do Wrocławia przyjechały zespoły z Ukrainy, Białorusi i Litwy. Ich występy cieszyły się wielkim zainteresowaniem ze strony wrocławian. Wydarzenie było rejestrowane przez telewizję i emitowane w ramach programu telewizyjnego Studio Wschód. Prócz członków zespołów, na nasze zaproszenie zaszczycili nas swoją obecnością goście z Syberii: pani Ludmiła Poleżajewa (redaktor naczelna czasopisma Rodacy), pani Walentyna Mielnikowa (pisarka) oraz dr Sergiusz Leończyk. Bardzo cieszy nas fakt, że gościom podobał się Wrocław a co najważniejsze, chwalili oni naszą otwartość i serdeczność im okazaną. Zwrócili uwagę także na wielokulturowość i europejskość naszego miasta. To sprawia nam nie tylko radość ale dodaje werwy do dalszych działań.

Inf. Związku Sybiraków III RP

Нужно сказать, что Вроцлав показался нам тихим, спокойным без лишней суетливости, уютным и чистым городом, довольно зеленым, с обилием цветов и фонтанов. Можно спокойно бродить по местным улочкам, любоваться окружающей красотой и впитывать в себя здешнюю атмосферу. Через город протекает река Одра с четырьмя своими притоками. Именно по этой причине Вроцлав стали называть «городом мостов и каналов». В этом прекрасном полисе располагается более ста мостов, которые соединяют между собой двенадцать островов.

Очень важную роль в размеренной жизни города играет культура. Поэтому здесь без труда можно отыскать оперу и театральные заведения, а также целый ряд музеев. В городе множество католических костёлов, выполненных в основном в готическом стиле. К наиболее привлекательным религиозным памятникам города стоит отнести Собор Святого Иоанна Крестителя, который является центром архиепархии Вроцлава.

В центральной части города на пересечении улицы Песчаной и площади Нанкера располагается здание Торгового комплекса, которому уже более ста лет. Это здание – отличный пример архитектуры тогдашнего времени. Но, безусловно, самым привлекательным для иностранного туриста считается здание «Зала Столетия», которое включено в Список наследия ЮНЕСКО. Расположенный на территории Щитницкого парка, этот зал стал местом всевозможных мероприятий: это ежегодные фестивали и ярмарки, баскетбольные игры, а также религиозные съезды и конференции и многие другие события. В частности, в 1997 году это место посетил Иоанн Павел II.

Во Вроцлавском университете нас встретил пан Антоний Кучиньский – профессор, еще один друг России, изучающий историю поляков в Сибири, их влияние на культуру и экономическое развитие нашего региона. С восхищением мы осмотрели прекрасные залы, в которых выступали не только известнейшие ученые, но и певцы и музыканты с мировыми именами. Лепка, роспись стен, мебель в стиле барокко поражали воображение количеством позолоты, причудливых орнаментов и прочих деталей, которые могли выполнить только высокоискусные скульпторы и художники.

Благодаря пану Кучиньскому, нам удалось побывать на смотровой площадке Вроцлавского университета. Действительно, с высоты можно оценить особую красоту Вроцлава. Островерхие черепичные крыши, флюгеры, печные трубы, причудливые кованые ограждения, фонари, а внизу – узкие улочки, на которых мало автомобилей и много людей, в основном, туристов. И где старинная карета или дилижанс совсем не редкость. Только везут они не вельможных панов, а все тех же туристов.

Визит во Вроцлав закончился для нас приятным фуршетом в компании организаторов и спонсоров фестиваля, чествованием руководителей молодежных коллективов и интервью Людмилы Полежаевой и Сергея Леончика местному телевидению.

Далее нас ждал Краков, но даже поездка в эту старинную столицу Польши не сгладила те удивительные чувства, зародившиеся во Вроцлаве, что до сих пор живы во мне, будоражат воспоминания и греют душу. И эта душа требуют новых встреч с Вроцлавом – городом, который сейчас за три тысячи верст от меня, но даже на расстоянии я ощущаю его тепло и живое дыхание.

Валентина МЕЛЬНИКОВА

На снимках: в верхнем ряду: 1) Здание ратуши. 2) Редактор ТВ пани Гражина Орловска-Сондей, пан Болеслав Влодарчик и доктор Сергиуш Леончик во время интервью. 3) Участники концерта на рыночной площади. 4) Людмила Полежаева и автор заметок Валентина Мельникова с профессором паном Антонием Кучиньским. В нижнем ряду: 1) Вид улиц Вроцлава сверху. 2) Туристы в старинном дилижансе. 3) Бронзовые скульптурки гномиков-пожарных. 4) Фрагмент выступления участников фестиваля.

KONKURS

ZNAKI PAMIĘCI O SYBIRAKACH Z XIX i XX WIEKU W POLSCE I W ROSJI

Głównym celem działalności Muzeum Niepodległości jest dokumentowanie i popularyzowanie wiedzy historycznej o dziejach Polski od czasów rozbiorowych do współczesności, ze szczególnym uwzględnieniem działalności niepodległościowej oraz państwowotwórczej, a także procesów związanych z kształtowaniem się tożsamości narodowej i regionalnej na tle zmian politycznych, cywilizacyjnych, społeczno-kulturowych, gospodarczych i światopoglądowych. W tak sprecyzowaną misję Muzeum wpisuje się koncepcja nowego konkursu zatytułowanego Znaki pamięci o Sybirakach z XIX i XX wieku w Polsce i Rosji.

Losy Polaków na Syberii to ciągle pasjonujący i nie do końca rozpoznany temat. Są częścią historii narodu polskiego, prezentującą obraz różnych środowisk. Ich przedstawiciele trafili na Syberię w XIX wieku głównie jako zesłańcy, katorżnicy i przymusowi osiedleńcy, a w XX wieku – jako łagiernicy i deportowani. Do dnia dzisiejszego istnieje wiele śladów naszych powiązań z Europą Wschodnią, Uralem, Syberią, Kazachstanem i rosyjskim Dalekim Wschodem. Obejmują one nie tylko martyrologię, lecz również wkład polskiej myśli w dorobek naukowy i gospodarczy Rosji.

Znaki pamięci znajdują się zarówno w Polsce jak i na Wschodzie. U nas są to cmentarze, tablice pamiątkowe, pomniki, izby pamięci i ekspozycje muzealne, prace malarzy czy literatów o zesłańczym rodowodzie, spisane relacje represjonowanych, a w Rosji – obok wymienionych także polskie wsie, szkoły, kościoły czy nazwy geograficzne związane z działalnością zesłańców – badaczy i ludzi nie zajmujących się nauką.

Organizatorom konkursu zależy szczególnie na pokazaniu powszechnie mniej znanych lub wręcz nieznanych znaków pamięci i umotywowaniu, dlaczego są one uznane za świadectwa polskich losów.

Celem konkursu jest poszerzenie wiedzy o przeszłości narodu polskiego, zaktywizowanie uczniów do samodzielnych poszukiwań i przemyśleń na temat związków polsko-syberyjskich oraz stworzenie dokumentacji obrazującej wiedzę i pamięć o polskich zesłańcach XIX i XX wieku.

Koordynatorami ze strony polskiej będą dr Anna Milewska-Młynik i dr Jolanta Załęczny z Muzeum Niepodległości w Warszawie, a ze strony rosyjskiej dr Sergiusz Leończyk, Wiceprezes Kongresu Polaków w Rosji.

Do współpracy przy organizacji konkursu Muzeum zaprasza: Związek Sybiraków, Wspólnotę Polską, Kongres Polaków w Rosji, Wirtualne Muzeum Kresy-Syberia, pisma: „Rodacy" i „Zesłaniec". Patronat honorowy nad konkursem objęli: Konsul Generalny RP w Irkucku i Mazowieckie Kurator Oświaty w Warszawie, patronat medialny TVP Historia, konkursem zainteresowane są czasopisma: „Mówią Wieki", „Wiadomości Historyczne", „Rota", „Zesłaniec".

Konkurs adresowany jest do młodzieży szkół gimnazjalnych (klasy III) i ponadgimnazjalnych w Polsce i ich rówieśników spośród Polonii Rosyjskiej, w związku z tym prace mogą być pisane zarówno po polsku, jak i po rosyjsku. Prace konkursowe w formie portfolio (zawierającym zdjęcia, mapy, rysunki opatrzone komentarzem oraz bibliografią, prezentacje multimedialne na płytach CD) winny dokumentować pamięć o polskich zesłańcach.

Prace konkursowe oceniać będzie jury, w skład którego organizatorzy powołają: historyków – pracowników merytorycznych Muzeum i znawców tematu współpracujących z Muzeum oraz przedstawicieli organizacji i instytucji współpracujących przy organizacji konkursu (Związek Sybiraków, Wirtualne Muzeum Kresy-Syberia, Kongres Polaków w Rosji).

Konkurs zostanie ogłoszony we wrześniu br., a zakończony w czerwcu 2013 r. Uroczyste zakończenie konkursu odbędzie się w Muzeum Niepodległości w Warszawie. Szczegółowy regulamin opublikowany zostanie na stronie internetowej Muzeum Niepodległościwww.muzeumniepodleglosci.art.pl

Rezultaty zostaną omówione na konferencji dla nauczycieli historii, a najcenniejsze prace będą mogły zostać opublikowane (np. na łamach „Zesłańca", „Rodaków", w wersji elektronicznej na stronie Fundacji Kresy-Syberia albo w formie samodzielnego wydawnictwa pokonkursowego). Po zakończeniu konkursu opracowana zostanie mapa z naniesionymi punktami upamiętniającymi losy zesłańców syberyjskich, które przedstawiła uczestnicząca w konkursie młodzież. W następnej edycji konkursu planowane będzie uzupełnianie „białych plam".

Jolanta ZAŁĘCZNY

MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W WARSZAWIE ogłasza konkurs „ZNAKI PAMIĘCI O SYBIRAKACH Z XIX i XX WIEKU W POLSCE I W ROSJI".

Losy Polaków na Syberii to ciągle pasjonujący i nie do końca rozpoznany temat. Są częścią historii narodu polskiego, prezentującą obraz różnych środowisk. Ich przedstawiciele trafili na Syberię w XIX wieku głównie jako zesłańcy, katorżnicy i przymusowi osiedleńcy, a w XX wieku – jako łagiernicy i deportowani. Do dnia dzisiejszego istnieje wiele śladów naszych powiązań z Europą Wschodnią, Uralem, Syberią, Kazachstanem i rosyjskim Dalekim Wschodem. Obejmują one nie tylko martyrologię, lecz również wkład polskiej myśli w dorobek naukowy i gospodarczy Rosji.

Znaki pamięci znajdują się zarówno w Polsce jak i na Wschodzie. U nas są to cmentarze, tablice pamiątkowe, pomniki, izby pamięci i ekspozycje muzealne, prace malarzy czy literatów o zesłańczym rodowodzie, spisane relacje represjonowanych, a w Rosji – obok wymienionych także polskie wsie, szkoły, kościoły czy nazwy geograficzne związane z działalnością zesłańców – badaczy i ludzi nie zajmujących się nauką.

Organizatorom konkursu zależy szczególnie na pokazaniu powszechnie mniej znanych lub wręcz nieznanych znaków pamięci i umotywowaniu, dlaczego są one uznane za świadectwa polskich losów.

Cele konkursu:

2. rozwijanie umiejętności samodzielnego poszukiwania prawdy historycznej i odkrywania nowych świadectw,

4. pogłębianie patriotyzmu,

• gimnazja

1. zgodność z tematyką konkursu,
3. właściwa ocena wydarzeń,
5. pomysłowość formy, walory artystyczne.

Terminarz (planowany)

Ogłoszenie konkursu: 3 IX 2012
Termin nadsyłania prac: 30 IV 2013
Zakończenie konkursu: 14 VI 2013

Laureaci zostaną zaproszeni do Muzeum Niepodległości na uroczyste zakończenie konkursu. Organizator przewiduje w każdej kategorii nagrody (I, II i III) oraz wyróżnienia. Wszyscy laureaci otrzymają dyplomy i nagrody książkowe.

Rezultaty zostaną omówione na konferencji dla nauczycieli historii, a najcenniejsze prace będą mogły zostać opublikowane (np. na łamach „Zesłańca", „Rodaków", w wersji elektronicznej na stronie Fundacji Kresy-Syberia albo w formie samodzielnego wydawnictwa pokonkursowego).

Po zakończeniu konkursu opracowana zostanie mapa z naniesionymi punktami upamiętniającymi losy zesłańców syberyjskich, które przedstawiła uczestnicząca w konkursie młodzież. W następnej edycji konkursu planowane będzie uzupełnianie „białych plam".

Współpraca

Do współpracy przy organizacji konkursu Muzeum zaprasza: Związek Sybiraków, Wspólnotę Polską, Kongres Polaków w Rosji, Wirtualne Muzeum Kresy-Syberia, pisma: „Rodacy" i „Zesłaniec"

Organizatorzy wystąpili o patronaty do:

Patronat honorowy: Mazowiecki Kurator Oświaty w Warszawie, Konsul Generalny RP w Irkucku

Patronat medialny: TVP Historia, konkursem zainteresowane są czasopisma: „Mówią Wieki", „Wiadomości Historyczne", „Rota"

Jury

W skład jury konkursu organizatorzy powołają: historyków – pracowników merytorycznych Muzeum i znawców tematu współpracujących z Muzeum oraz przedstawicieli organizacji i instytucji współpracujących przy organizacji konkursu (Związek Sybiraków, Wirtualne Muzeum Kresy-Syberia, Kongres Polaków w Rosji). Decyzje jury są ostateczne i nie podlegają apelacji.

Ustalenia organizacyjne:

Każdy uczestnik konkursu winien swoją pracę opisać drukowanymi literami wg następującego wzoru: *imię i nazwisko autora pracy;nazwa i adres szkoły; telefon i fax szkoły, adres e-mailowy.*

Każde zgłoszenie winno być opatrzone adnotacją: Wyrażam zgodę na publikację i przetwarzanie danych osobowych.

Ponadto należy przesłać (droga elektroniczną lub fax-em) kartę zgłoszeniową pobraną ze strony Muzeum (www.muzeumniepodleglosci.art.pl)

Prace należy nadsyłać na adres:
Muzeum Niepodległości
Dział Edukacji i Promocji
al. Solidarności 62
00-240 Warszawa
z dopiskiem KONKURS ZNAKI PAMIĘCI O SYBIRAKACH

Muzeum zastrzega, że pozostawione prace konkursowe należy odebrać w terminie 30 dni od ogłoszenia wyników.

Uwaga

Konkurs adresowany jest dla polskiej młodzieży i Polonii Rosyjskiej. Informacje o konkursie podane będą na łamach czasopisma „Rota", „Rodacy" i „Zesłaniec".

«СИБИРСКИЙ КРАКОВЯК» В ВАРШАВЕ

Летом 2012 г. ансамбль „Сибирский Краковяк" из далекого сибирского города Абакана (столицы Республики Хакасия) принял участие в XVII Международном фестивале фольклорных детских коллективов национальных меньшинств в г. Венгожеве Республики Польша, а также выступил с концертами в г. Ломже на закрытии Спортакиады школьников и по приглашению Общества польских авторов (председатель – Ванда Станьчак) с несколькими концертами в столице Польши – в г. Варшаве. Ансамбль выступил в Доме Культуры „Арсус" в Урсусе и на сцене амфитеатра в парке генерала Совиньского на варшавской Воле. Несмотря на довольно жаркие дни, зрителей было очень много. И это не случайно, – за 15 лет своего существования ансамбль хорошо себя зарекомендовал не только на российских сценах, но и во время своих ежегодных гастролей в Республике Польша.

В начале 90-х гг. XX века, на волне демократических перемен в Российской Федерации наступило возрождение национально-культурных организаций диаспорных народов. Возрождение, после почти 55 лет забвения, дало возможность таким народам Сибири, как украинцы, немцы, лытыши, евреи, эстонцы и поляки – вновь собраться, говорить на своих родных языках и передавать молодому поколению забытые национальные традиции. Одними из первых в Сибири появились польские общества в Иркутске, Красноярске, Томске и Абакане.

Одной из основных задач стало возрождение польской культуры и языка. При обществах появились воскресные школы. В Абакане же власти города выделили не только помещение, но и ставки для учителей польского языка, музыки и хореографии при городском Центре детского творчества. Именно благодаря этой инициативе, а также усилиями педагогов и родителей, удалось создать польский детский хореографический коллектив, который впервые выступил на Днях польской культуры в Хакасии в ноябре 1997 г.

2000 год по праву можно считать годом становления ансамбля в той форме, в которой он существует и по настоящее время. Это три возрастные группы – младшая детская (7-12 лет), средняя детская (12-15 лет) и молодежная (взрослая). Вместе с детьми захотели танцевать их родители, и вот в таком составе ансамбль участвовал в первых своих польских гастролях, а имеенно в Днях Хакасии в Польше (Белосток–Ломжа–Остроленка–Вышков), проходивших с 26 августа по 1 сентября 2000 г. Возвращаясь домой, ансамбль принял участия в Днях Москвы в концерте на Поклонной горе.

2001-2002 гг. – период обновления программы ансамбля, выезды в города и села самого большого региона России – Красноярского края, активное участие в Днях польской культуры в Хакасии и на юге Красноярского края. С 2002 г. ансамблем руководит молодой хореограф Наталья Бушуева.

„Сибирский Краковяк" – лауреат XII, XIII и XIV (2008 г.) Международных фестивалей фольклорных ансамблей в городе Жешове Республики Польша, – единственный ансамбль, представлявший польскую диаспору Российской Федерации на этом престижном конкурсе.

Неоценимую помощь в эти годы в покупке оригинальных польских костюмов, обуви и тканей ансамблю оказывает Сенат Республики Польша.

В 2002, 2005 гг. ансамбль гастролировал по приглашению Союза Сибиряков РП (отдел в г. Вроцлаве) в польских городах – Вроцлаве, Еленей Гуре, Кракове, Люблине.

В 2006 г. „Сибирский краковяк" получает звание „народного ансамбля" и совершает большой гастрольный тур по городам Республики Польша и Российской Федерации (Краснодар и черноморские курорты, Оренбург и населенные пункты Оренбургской области). Заканчивается тур концертом в Екатеринбурге.

В октябре 2006 г. ансамбль становится обладателем Гран-при I Межрегионального фестиваля „Полониада" в г. Томске.

Учитывая заслуги ансамбля, власти Республики Хакасия выделили для занятий и гардеробной ансамбля помещение в Республиканском Центре культуры и народного творчества им. С. П. Кадышева.

В августе 2007 г. „Сибирский Краковяк" был приглашен для участия в Днях города Омска, а затем выехал в Краснодарский край, где принял участие в Краснодарском региональном фестивале фольклорных коллективов „Кубанское лето – 2007" и получил Гран-при.

В сентябре 2008 г. ансамбль выезжает на 15-летие польского общества „Наджея" в г. Улан-Удэ, где участвует в юбилейном концерте.

В июле 2009 года младшая группа ансамбля – „Сибирский краковячек", принимала участие в VII Международном фестивале детских полонийных ансамблей в г. Ивониче Здрое (Республика Польша).

В начале сентября 2009 г. взрослый группа ансамбля „Сибирский Краковяк" по приглашению австрийской организации культурных связей „Вена-Краков" совершает тур по городам Австрии. Ансамбль с новой программой „Дожинки" выступил в городах Вена, Клагенфурт, Инсбрук, Фуш. Окончание программы – выступление на горе Каленберг около Вены. Именно там 326 лет назад польский король Ян III Собеский остановил турецкие войска перед нашествием на христианский мир Европы. Закончился заграничный тур ансамбля концертом в польском городе Вроцлаве.

В 2010 г. ансамбль выступал с концертами в городах Российской Федерации – Новокузнецке и Уфе. С этого года ансамблем руководит опытный хореограф – Наталья Волкова.

В 2011 г. ансамбль выступил в г. Вроцлаве в I Международном фестивале „Polonia Cantans" и в Международном фестивале культуры кресовой в г. Мронгово Республики Польша.

Репертуар ансамбля „Сибирский Краковяк" – танцы и песни польских регионов: Курпевского, Кашубского, Краковского, Жешовского, Силезского, Люблинского, Мазурского, а также классические польские танцы – полонез, полька, краковяк, куявяк и оберек.

С приходом хореографа Натальи Волковой в репертуаре ансамбля появилось несколько новых танцев, в том числе яркая вокально-хореографическая композиция „Венок дружбы", повествующая о дружбе трех народов – хакасов, русских и поляков. В настоящее время в составе ансамбля находится вокальная группа „Краковянка" (рук. Елена Владимирова и Ирина Фокина) и инструментальная капелла (рук. Владислав Глушков). Кроме того, ансамбль исполняет эстрадные польские песни и танцы, русские, сибирские, украинские, хакасские песни и танцы.

По случаю 15-летия ансамбля „Сибирский Краковяк" в адрес „Полонии" пришло благодарственное письмо от имени Маршала Сената Республики Польша Богдана Борусевича. В этом письме подчеркивается значительный вклад ансамбля и организации „Полония" Республики Хакасия в возрождение польского языка и культуры, а также в интеграцию живущих в этой далекой части Сибири представителей польской диаспоры. Высказано пожелание сил, творчества и успехов в дальнейшей общественной работе, которая содействует сближению двух народов – русского и польского, с их богатым историческим опытом.

Артем ЧЕРНЫШЕВ

Фото автора

(Другие снимки см. на 4-й стр. обложки). ▶

ДНИ ПОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ХАКАСИИ

Нынче, со 2 по 11 ноября 2012 г., Дни польской культуры в Хакасии и на юге Красноярского края проходили под знаком двух юбилеев – свое 15-летие отмечали польско-российское издание «Rodacy» (Соотечественники) и ансамбль польской песни и танца «Сибирский Краковяк» *(подробности о становлении и развитии этого коллектива изложены на стр. 29)*. А еще эти дни были отмечены визитом и встречами с гостем из Польши – председателем негосударственной организации «Образование и наука» паном Томашем Марчиняком.

2 ноября он встретился со студентами и преподавателями Института филологии и массовых коммуникаций Хакасского государственного университета им. Н. Ф. Катанова.

Шел живой заинтересованный разговор о перспективах изучения польского языка, получении образования в польских вузах, о создании совместных молодежных проектов. В этот же день гость из Польши встретился с активом общества «Полония» в Центре польской книги при Республиканской национальной библиотеке им. Н.Г. Доможакова, ознакомился с книжным и мультимедийным фондом Центра.

А 3 ноября в Школе польского языка и культуры г. Абакана прошел открытый урок в рамках программы «Мои знания о Польше». Его подготовили и провели для молодежи этой школы Елена Иванова и Светлана Горева. В игровой форме с использованием мультимедийной техники, поделившись на три команды, учащиеся боролись за титул самой знающей из команд. Участники конкурса были одеты в польские национальные костюмы разных регионов Польши. В интерактивном конкурсе знания проверялись в таких категориях, как «Известные поляки», «География Польши», «История Польши», «Польские города и польские праздники». На мероприятии присутствовал и гость из Варшавы Томаш Марчиняк. После окончания конкурса он вручил дипломы и памятные подарки, отметив высокий уровень знаний о польской культуре, особенно его поразили знания молодежи о национальных регионах и костюмах. Этими знаниями в современной Польше практически не отличается большинство молодежи, а в Сибири молодежь знает где-то даже и больше.

Уже три года общественная организация «Образование и наука» сотрудничает с двумя полонийными организациями в России – с КНОО «Полония» Республики Хакасия и с Омской региональной общественной организацией «Польское культурно-просветительское общество «Rodzina-Семья». Каждое лето организация «Образование и наука» проводит в Варшаве курс «Школа молодежных лидеров», в котором принимают участие наши две полонийные молодежные группы – из Абакана и Омска, а также молодежь польского происхождения из Беларуси, Украины и Латвии.

Как продолжение этого сотрудничества стало нынче проведение Дней знаний о Польше. В начале октября эти Дни прошли на Украине, а в октябре-ноябре – в России. Первый такой день 29 октября организовали наши коллеги – общество «Rodzina-Семья» в Омске. С учащимися 2 и 3 класса школы, где дополнительно изучается польский язык, его провели Алла Ладан и Евгения Ботэ (председатель общества). Во время мероприятия был проведен конкурс «Zapraszamy do Warszawy» («Приглашаем в Варшаву»).

Во время пребывания в Хакасии Томаш Марчиняк вместе с председателем «Полонии» РХ Сергеем Леончиком посетили 6 ноября Знаменскую среднюю школу Боградского района Республики Хакасия. Там уже более 10 лет преподается польский язык. Введение в программу сельской средней школы села Знаменка польского языка – это прежде всего заслуга ее бывшего директора Заслуженного учителя Республики Хакасия Виктора Врублевского.

Стоит заметить, что Знаменка – село компактного проживания поляков, наряду с поляками в селе проживают русские, немцы, хакасы и представители других народов. В школе, где обучается около 150 учащихся, польский изучают 50 детей, и то, как отметила директор этой школы Татьяна Спивак, «изучающих было бы больше, если бы все учащиеся проживали в селе Знаменка».

После приветствия гости направились в кабинет польского языка и истории. Оборудование, мебель, учебники в этом кабинете – дар Сената Республики Польша. На первом уроке учитель показала, как она работает с учащимися первого класса, которые не знают ни польских, ни русских букв, а свои знания польского языка они впитывают со слов своей учительницы. В игровой и непринужденной форме дети рассказывали о своей семье и доме.

На второй урок гостей пригласили в другой класс, так как только там находится интерактивная доска. С ее помощью учащиеся старших классов рассказывали о Кракове, Варшаве и других городах Польши. Во многих городах учащимся удалось побывать не только виртуально, но и реально, благодаря ежегодным летним лагерям на территории Польши. После окончания занятий председатель общества «Образование и наука» встретился с молодежью, пригласив их к сотрудничеству в рамках проекта «Школы молодежных лидеров» в Варшаве летом 2013 года. Затем состоялась встреча с руководством и учителями школы. Гости были очень довольны уровнем обучения польскому языку в Знаменской средней школе, в чем большая заслуга руководства и непосредственно учителя польского языка Ольги Эдуардовны Шушеначевой. *(Фоторепортаж с Дня знаний о Польше в Абакане и Знаменке представлен на 4 стр. цветного вкладыша)*.

С большой радостью восприняли участники Дней польской культуры в Хакасии и на юге Красноярского края приезд вице-консула Генерального консульства РП в г. Иркутске пани Иоанны Шелиги. Побывав 10 ноября в гостях у минусинской полонии *(об этом читайте в номере на стр. 24)*, вечером этого же дня вице-консул приветствовала полонию Абакана и юбиляров – участников ансамбля «Сибирский краковяк», которые выступили с большим праздничным концертом на большой сцене Республиканского Центра народного творчества им. С. П. Кадышева. Теплые слова поздравлений и пожеланий в этот вечер участникам торжества адресовали также заместитель Министра национальной и территориальной политики РХ Л.В. Анжиганова, заместитель Министра культуры Хакасии Ю.В. Костякова, первый хореограф ансамбля, специально приехавшая из г. Красноярска Ю.О. Скидан и другие гости.

Концерт, который собрал многочисленную публику, состоял из двух отделений. Первое открыл знаменитый Полонез, а затем последовали выступления-приветствия дружественных творческих коллективов – из Абаканского Центра детского творчества («Контрасты», «Берегиня»), от минусинцев («Червоне Ягоды»), были представлены костюмы шести польских регинов. И самое трогательное событие в этой части концерта – чествование ветеранов ансамбля.

Антракт получился особо вкусным – в фойе зрители угощались блюдами польской кухни. После чего все второе отделение концерта на сцене царил ансамбль-юбиляр с его танцорами всех возрастных групп – младшей, средней и старшей. Хочется при этом отметить большой труд профессионалов-хореографов ансамбля Е. Федоровой, О. Ужакиной и Н. Волковой. А также автора сценария и ведущую концерта Н. Стенникову.

По завершении концерта члены КНОО «Полония» торжественно поздравили с юбилеем и вручили подарки почетному члену общества Кларе Романовне Кызласовой. В эти же Дни вице-консул пани Иоанна Шелига вручила группе членов «Полонии» в РХ Карту поляка.

Соб. инф.

На снимках: Участники ансамбля «Сибирский Краковяк» и ведущая концерта Н. Стенникова; зрители в концертном зале; самые маленькие танцоры ансамбля; поздравление с юбилеем К.Р. Кызласовой; пан Томаш Марчиняк на уроке польского в школе с. Знаменка и (ниже) в Центре польской книги в республиканской библиотеке; в танце – взрослая группа ансамбля; дегустация польских блюд в антракте; младшая группа ансамбля в финале юбилейного концерта.
Фото Светланы Горевой.

TYDZIEŃ KULTURY POLONIJNEJ W POŁUDNIOWEJ SYBERII

“SYBERYJSKI KRAKOWIAK” ZATAŃCZYŁ W WARSZAWIE